МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

Кваліфікаційна робота

магістра

на тему «Роль прибутковості в забезпечення економічної безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН» в умовах нестабільності»

Виконав : студент 2 курсу, групи 8.0734-уфеб
спеціальності 073 Менеджмент
освітньої програми Управління фінансово-економічною безпекою
А. Є. Писар

Керівник к.е.н., доцент Батракова Т. І.
Рецензент к.е.н., доцент О. В. Лепьохін

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економічний
Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку
Рівень вищої освіти другий (магістерський)
Спеціальність 073 Менеджмент
Освітня програма Управління фінансово-економічною безпекою

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____А.В. Череп
«____»_____2025 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Писар Анатолію Євгеновичу

1. Тема роботи: «Роль прибутковості в забезпечення економічної безпеки в ТОВ СП «НІБУЛОН» умовах нестабільності»
керівник роботи: Батракова Тетяна Іванівна, к.е.н., доцент
затверджені наказом ЗНУ від 25 березня 2025 р. № 440-с.

2. Строк подання студентом роботи: 3 листопада 2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: дані фінансової ТОВ СП «НІБУЛОН», Державної служби статистики України, а також монографічні дослідження та наукові статті вітчизняних і зарубіжних авторів.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): розкрити сутність поняття «управління прибутковістю та рентабельністю підприємства»; дослідити особливості впровадження цифрових технологій на підприємстві ТОВ СП «НІБУЛОН»; сформувати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо напрямків вдосконалення управління прибутковістю для підтримки та збереження економічної безпеки підприємства.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): кваліфікаційна робота містить 20 рис., 16 таблиць, 7 формул

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Батракова Т.І., доцент	16.05.2025 р.	16.05.2025 р.
2	Батракова Т.І., доцент	17.06.2025 р.	17.06.2025 р.
3	Батракова Т.І., доцент	01.08.2025 р.	01.08.2025 р.

7. Дата видачі завдання: 02 квітня 2025 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Складання бібліографії та вивчення літературних джерел	02.04.2025 р. – 07.05.2025 р.	виконано
2.	Виконання вступу	08.05.2025 р. – 15.05.2025 р.	виконано
3.	Виконання розділу 1	16.05.2025 р. – 16.06.2025 р.	виконано
4.	Виконання розділу 2	17.06.2025 р. – 31.07.2025 р.	виконано
5.	Виконання розділу 3	01.08.2025 р. – 15.09.2025 р.	виконано
6.	Формулювання висновків	16.09.2025 р. – 30.09.2025 р.	виконано
7.	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	01.10.2025 р. – 02.11.2025 р.	виконано
8.	Подання роботи на кафедру	03.11.2025 р.	виконано

Студент _____ А.Є. Писар
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи _____ Т.І. Батракова
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ О.В. Лепьохін
(підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 104 с., 20 рис., 16 табл., 70 джерел, 4 додатків

Об’єктом дослідження процес управління прибутковістю як основною складовою економічної безпеки.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та реалізації прибутковості, з урахуванням впливу цифровізації виробничих та управлінських процесів.

Метою роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо ефективного управління прибутковістю підприємства, для збереження економічної безпеки.

Завдання: розкрити сутність поняття «управління прибутковістю та рентабельністю підприємства»; дослідити особливості впровадження цифрових технологій на підприємстві ТОВ СП «НІБУЛОН»; сформувати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо напрямків вдосконалення управління прибутковістю для підтримки та збереження економічної безпеки підприємства

Методи досліджень: діалектичний метод пізнання, системний, комплексний та структурно-функціональний підхід, кількісний аналіз, методи дедукції та індукції, аналізу та синтезу, логічний метод.

Одержані результати та їх новизна: 1) отримав подальший розвиток алгоритм оцінки прибутковості 2) запропоновані напрями інтеграції «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами 3) розроблено напрями стратегії впровадження цифрових технологій для покращення прибутковості та підтримки економічної безпеки.

Висновки, дослідження та запропоновані методичні рекомендації можуть бути використані в роботі підприємства.

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, ПРИБУТОК, РЕНТАБЕЛЬНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОЦЕСІВ, ЦИФРОВИЙ ДВІЙНИК

SUMMARY

Qualification work: 104 p., 20 fig., 16 tab., 70 sources, 4 appendices

The object of the study is the process of profitability management as the main component of economic security.

The subject of the study is a set of theoretical, methodological and practical aspects of the formation and implementation of profitability as a key factor in the economic security of an agricultural enterprise, taking into account the impact of digitalization of production and management processes.

The purpose of the work is to further develop theoretical provisions and improve methodological and practical recommendations for effective management of enterprise profitability based on digitalization, to preserve economic security and support it in the long term.

Tasks: to reveal the essence of the concept of «profitability and profitability management of an enterprise»; to investigate the features of the implementation of digital technologies at the enterprise of LLC SP «NIBULON»; to formulate and substantiate practical recommendations on areas for improving profitability management to support and preserve the economic security of the enterprise

Methods of research: a systematic approach to the study of economic events and processes. During research performance scientific methods of cognition were used: methods of induction and deduction, terminological analysis and comparison, calculation methods, theoretical generalization; cause-effect relationship methods, abstract-logical method and logical method.

The results obtained and their novelty: 1) the profitability assessment algorithm was further developed; 2) directions for integrating "digital twins" with other digital tools were proposed; 3) directions for the strategy for implementing digital technologies to improve profitability and support economic security were developed.

The practical significance of this work, conclusions, research, and proposed methodological recommendations can be used as methodological support and as a

means of improving the activities of agricultural enterprises, as consulting and information materials for managers of agricultural business enterprises.

ECONOMIC SECURITY, PROFIT, PROFITABILITY, EFFICIENCY, DIGITIZATION OF PROCESSES, DIGITAL TWIN

ЗМІСТ

ВСТУП.....8
1. ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ 12
1.1Економічний зміст, функції та види прибутку підприємства 12
1.2 Рентабельність як показник оцінки розвитку організації, а також резерву зростання прибутку.....19
1.3 Ефективне управління прибутком – запорука економічної безпеки.....24
2. АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ТОВ СП «НІБУЛОН» ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ 39
2.1 Характеристика ТОВ СП «Нібулон» як суб'єкта господарювання 39
2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»..... 51
2.3 ЗАналіз можливості банкрутства та втрати фінансової безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН».....59
3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОВ СП «НІБУЛОН» 68
3.1 Впровадження цифрових технологій в аграрному секторі як символ економічної безпеки 68
3.2 Напрями покращення прибутковості ТОВ СП «НІБУЛОН» на засадах цифровізації 79
3.3 Пропозиції щодо впровадження цифрових технологій для покращення прибутковості та підтримки економічної безпеки 83
ВИСНОВКИ.....93
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....97
ДОДАТКИ.....105
Декларація академічної доброчесності здобувача 116

ВСТУП

У сучасних умовах глобальної нестабільності, спричиненої геополітичними конфліктами, кліматичними змінами та економічними викликами, агропромисловий сектор України зазнає значного тиску. Забезпечення економічної безпеки агропідприємств стає ключовим чинником їхньої стійкості та конкурентоспроможності. У цьому контексті прибутковість виступає не лише показником фінансового здоров'я підприємства, а й основою для формування стратегічного потенціалу розвитку та адаптації до змінного середовища.

Цифровізація виробничих та управлінських процесів відкриває нові можливості для підвищення ефективності агропідприємств. Використання цифрових технологій, таких як Інтернет речей (IoT), штучний інтелект (AI) та аналітика великих даних (Big Data), дозволяє оптимізувати виробничі процеси, знижувати витрати та підвищувати якість продукції. Це, в свою чергу, сприяє зростанню прибутковості та зміцненню економічної безпеки підприємств.

Актуальність даної роботи полягає у тому, що роль прибутковості в забезпеченні економічної безпеки агропідприємств є ключовим для розробки практичних механізмів підтримки аграрного сектору в умовах тривалої нестабільності. Це дослідження має не лише теоретичну, а й прикладну цінність, оскільки його результати можуть бути використані для формування державних програм, оптимізації бізнес-стратегій та залучення міжнародної допомоги. Сучасні дослідження вказують на те, що цифрові технології можуть значно підвищити ефективність управління агропідприємствами. Наприклад, впровадження систем точного землеробства дозволяє оптимізувати використання ресурсів та зменшити витрати, що сприяє зростанню прибутковості. Крім того, цифровізація сприяє покращенню управлінських процесів, зокрема планування, контролю та аналізу діяльності підприємства.

Таким чином, дослідження ролі прибутковості в забезпеченні економічної безпеки агропідприємств в умовах нестабільності, з урахуванням впливу цифровізації, є надзвичайно актуальним та має важливе практичне значення для розвитку аграрного сектору України.

Метою роботи є подальший розвиток теоретичних положень та удосконалення методичних і практичних рекомендацій щодо ефективного управління прибутковістю підприємства на основі цифровізації, для збереження економічної безпеки та підтримки її в довгостроковій перспективі. Для досягнення цієї мети були поставлені наступні завдання:

– розкрити сутність поняття « управління прибутковістю підприємства»;

– дослідити взаємозв'язок між показниками рентабельності та прибутком;

– дослідити особливості функціонування агрохолдингу ТОВ «НІБУЛОН»;

– проаналізувати фінансовий стану, як відображення рівня фінансової безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН;

– оцінити економічний ефект від впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю ТОВ СП «НІБУЛОН»;

– сформувати та обґрунтувати практичні рекомендації щодо ефективності напрямків впровадження цифрових технологій для покращення прибутковості та підтримки економічної безпеки;

– сформувати напрямки стратегії, щодо покращення впровадження інтеграції «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів формування та реалізації прибутковості як ключового чинника економічної безпеки агропідприємства, з урахуванням впливу цифровізації виробничих та управлінських процесів.

Практична новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній реалізації запропонованої стратегії, щодо покращення

впровадження інтеграції «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами.

Для розкриття досліджуваної теми використано законодавчі акти, нормативно-правові документи, статистичні дані, фінансові та статистичні звіти ТОВ СП «НІБУЛОН», сучасні публікації, роботи відомих економістів та фінансистів, які зверталися до питання прибутковості та економічної безпеки підприємства.

Методологічну базу складають методи системного, структурного, факторного та порівняльного аналізів.

В роботі використані графічні, табличні та розрахункові інструменти дослідження.

Інформаційна база – навчальні посібники провідних фахівців у галузі банківської справи, фінансова звітність та статистичні дані ТОВ СП «НІБУЛОН», дослідження аналітиків.

Практична значимість даної роботи, висновки, дослідження та запропоновані методичні рекомендації можуть бути використані як методичне забезпечення та як засіб удосконалення діяльності сільськогосподарських підприємств, як консультаційні та інформаційні матеріали для керівників підприємств сільськогосподарського бізнесу.

Наукова новизна одержаних результатів визначається вдосконаленням поняття «управління прибутковістю підприємства» як складової управління економічною безпекою; запропоновані шляхи вдосконалення управлінням економічними показниками з використанням сучасних технологій цифровізації виробничих та управлінських процесів, для покращення фінансово- економічних показників, як в теперішньому часі так і в довгостроковій перспективі, що дасть можливість підтримувати конкурентоспроможність та економічну безпеку підприємства; подальшого розвитку набуло вивчення зарубіжного досвіду цифровізації сільськогосподарських підприємств, стосовно впровадження цифрових технологій як в виробничі та к і управлінські процеси сільськогосподарських

підприємств; запропоновані напрями інтеграції «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами.

Дипломна робота складається із вступу, основної частини та висновків. У вступі обґрунтовується актуальність обраної теми, визначаються мета, предмет, об’єкт, завдання та методологічна база дослідження. Основна частина присвячена вивченню поставленої проблеми. У висновках сформульовано основні результати дипломного дослідження.

Публікації. За матеріалами дослідження опубліковано 2 друковані праці: стаття «Використання альтернативних джерел фінансування сільськогосподарських підприємств – запорука їх сталого розвитку», та тези «Ефективне управління прибутком – запорука економічної безпеки»

1 ТЕОРЕТИЧНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРИБУТКУ ПІДПРИЄМСТВ

1.1 Економічний зміст, функції та види прибутку підприємства

У сучасних умовах економічної нестабільності, спричиненої як внутрішніми, так і зовнішніми факторами (зокрема війною, інфляцією, порушенням логістичних ланцюгів), особливої актуальності набуває питання економічної безпеки підприємства. Одним із ключових чинників її забезпечення є рівень прибутковості, що визначає здатність суб'єкта господарювання не лише виживати у кризових умовах, а й забезпечувати розвиток. Прибуток формує фінансову стійкість, дозволяє підприємству інвестувати в модернізацію, впроваджувати інновації, зменшувати залежність від зовнішнього фінансування та підтримувати кадровий потенціал. На прикладі українських підприємств харчової промисловості можна простежити, що саме здатність генерувати стабільний прибуток дозволяє їм адаптуватися до нових реалій, зберігати конкурентоспроможність і зміцнювати власну економічну безпеку.

Загалом, ми розуміємо, що прибуток – це та частина додаткової вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва. Якщо розглядати прибуток як економічну категорію, то прибуток відображає чистий дохід, створений у сфері матеріального виробництва. Одночасно, прибуток є підсумковим показником, результатом фінансово-господарської діяльності підприємств. На формування прибутку підприємства впливають результати його роботи, сфера діяльності, галузь господарства, установлені законодавством умови обліку фінансових результатів. Згідно з

чинним законодавством розрізняють обліковий і податковий прибутки (збитки) підприємства.

У процесі розподілу облікового прибутку виділяють прибуток від звичайної діяльності, чистий прибуток і нерозподілений прибуток підприємства.

Валовий прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – це перевищення чистого доходу підприємства від реалізації над її собівартістю.

Прибуток від операційної діяльності – визначається як сума валового прибутку, іншого операційного доходу та операційних витрат за звітний період.

До інших операційних доходів належать доходи від операційної оренди активів, від операційних курсових різниць, доходи від реалізації оборотних активів.

До операційних витрат належать адміністративні витрати, витрати на збут продукції, виробничих запасів, витрати від знецінення запасів, витрат від операційних курсових різниць. Різниця між іншими операційними доходами й операційними витратами відрізняє прибуток підприємства від іншої операційної діяльності.

Прибуток від надзвичайних подій – це прибуток від подій, що підлягають визначенню непередбачених в операційній, інвестиційній та фінансовій діяльності, який розраховується як різниця між надзвичайними доходами (відшкодування збитків від надзвичайних подій тощо) та надзвичайними витратами (витратами від стихійного лиха, пожеж, техногенних аварій, витрати на здійснення заходів, пов’язаних з попередженням та ліквідацією наслідків таких подій).

Балансовий прибуток – загальна сума прибутку підприємства від усіх видів діяльності за звітний період, отримана як на території України, так і за її межами, що відображена в його балансі.

Чистий прибуток – це сума прибутку під-ва після сплати податку на прибуток.

Нерозподілений прибуток – це частина чистого прибутку підприємства, що залишається після його розподілу і використання на інвестиційні потреби, формування внутрішніх грошових фондів або безпосередньо на фінансування поточних витрат.

На результативну діяльність будь-якого підприємства впливають невиробничі фактори, вони взаємодіють з природоохоронною та соціальною функціями: послуги з постачання, зберігання, складування та збуту, реклами; соціальні умови праці; політика ціноутворення в управлінській діяльності підприємства [1].

Існують фактори, що формують прибуток підприємства: зовнішні та внутрішні. І ті і інші впливають на розмір прибутку.

Природні умови, державне регулювання цін, тарифів, відсотків, податкових ставок і пільг, штрафних санкцій та інші – це зовнішні фактори які не залежать від діяльності підприємства. Внутрішні фактори -залежать від діяльності підприємства та поділяються на виробничі та невиробничі.

Виробничі фактори характеризують наявність і використання засобів і предметів праці, трудових і фінансових ресурсів і своєю чергою поділяються на екстенсивні та інтенсивні. Екстенсивні фактори впливають на процес одержання прибутку через кількісні зміни: обсяг засобів і предметів праці, фінансових ресурсів, часу роботи обладнання, чисельності персоналу, фонду робочого часу тощо. Інтенсивні фактори впливають на процес отримання прибутку через якісні зміни: підвищення продуктивності обладнання і його якості, застосування

прогресивних видів матеріалів і удосконалення технології їх обробки, прискорення обертання оборотних засобів, підвищення кваліфікації і продуктивності праці персоналу, зниження матеріалоємності продукції, удосконалення організації праці і більш ефективного використання фінансових ресурсів тощо. До невиробничих факторів належать: постачальницько-збутова і природоохоронна діяльність, соціальні умови праці, побуту тощо.

Проаналізувавши фактори впливу на прибуток підприємства, можна дійти висновку, що існують чотири основні групи факторів, що сприяють ефективній діяльності підприємства (табл.1.1).

Таблиця 1.1 –

Основні фактори впливу на ефективну діяльність підприємства[2, 3]

Групи факторів	Найбільш характерні особливості
Економічні	темп розвитку діяльності підприємства, загальна економічна оцінка результатів діяльності на мікро та макрорівнях
Політичні	наявна система законодавчих актів та нормативних документів, яка здійснює регулювання економічної діяльності підприємств
Науково-технічні	функціонування та розвиток діяльності підприємства на основі нових технологій з метою забезпечення його конкурентних переваг
Соціокультурні	спосіб життя населення, його суспільні настанови, цінності

В звіті про фінансові результати є всі дані для аналізу та оцінки фінансових результатів підприємства, саме цей звіт є джерелом усіх необхідних даних, щоб проаналізувати формування усіх чотирьох видів прибутку які описані вище в роботі. На рисунку 1.1 зображені усі види

прибутку, відповідно до цього звіту. На рисунку 1.2 зображено механізм формування чистого прибутку.

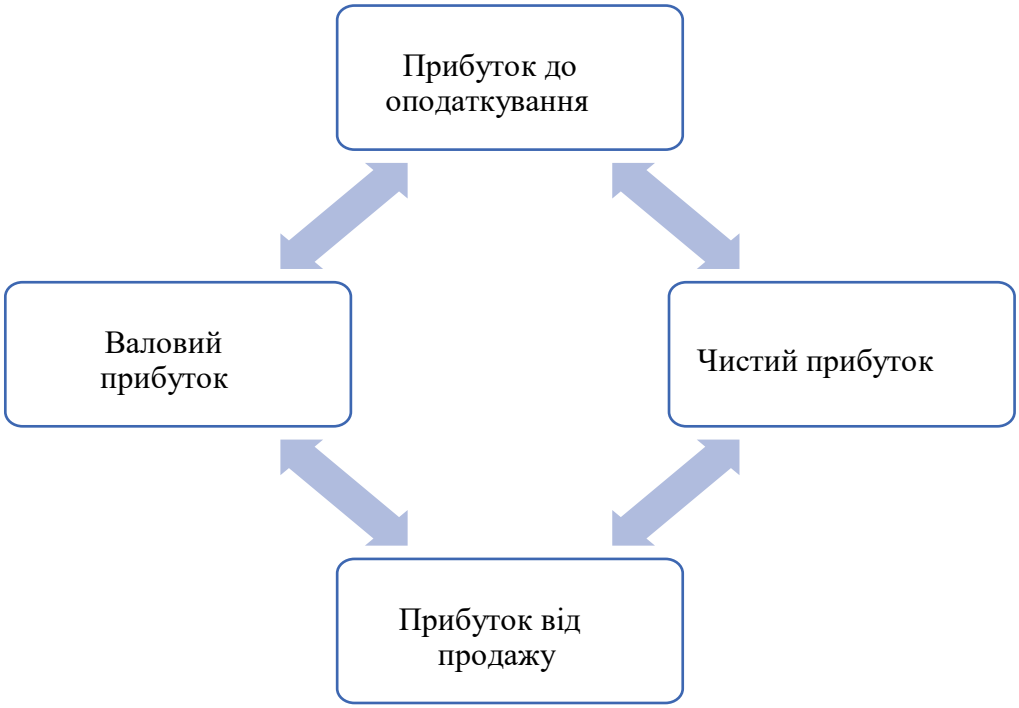

Рисунок 1.1– Основні види прибутку [4]

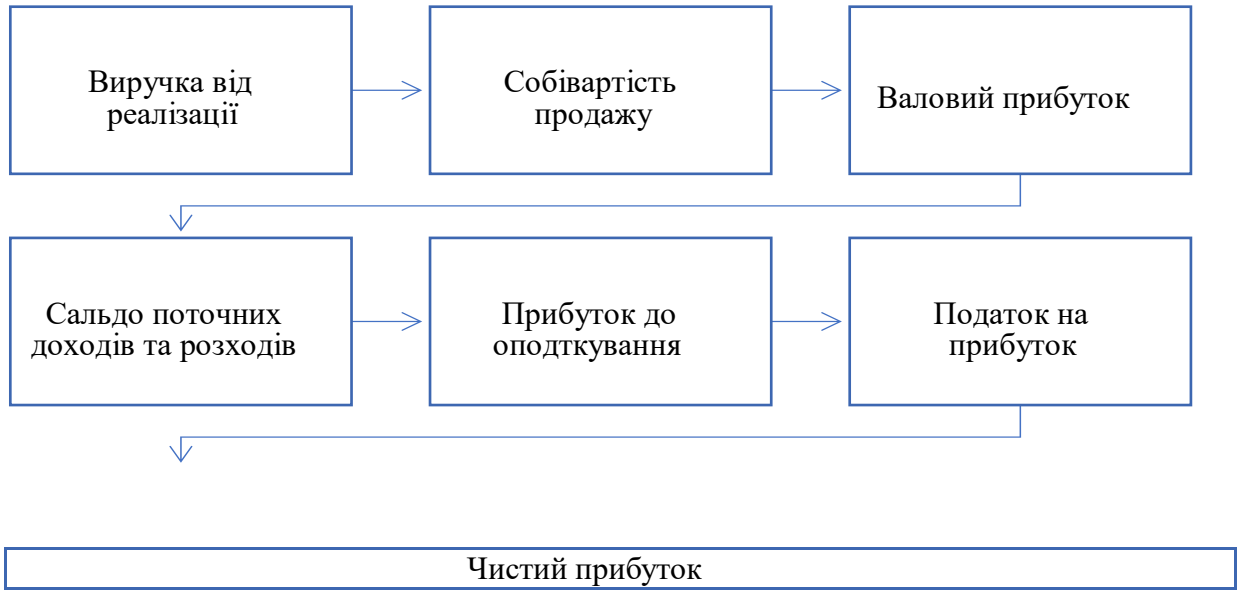

Рисунок 1.2–Механізм формування чистого [5, 6]

В економічній теорії розрізняють такі види прибутку як «бухгалтерський» та «економічний». Бухгалтерський прибуток розраховується як різницю між виручкою та зовнішніми витратами, а економічний прибуток – це бухгалтерський прибуток з відрахуванням внутрішніх витрат. Прибуток, виступаючи кінцевим фінансовим результатом в організації, виконує такі функції (рис.1.3) [7]:

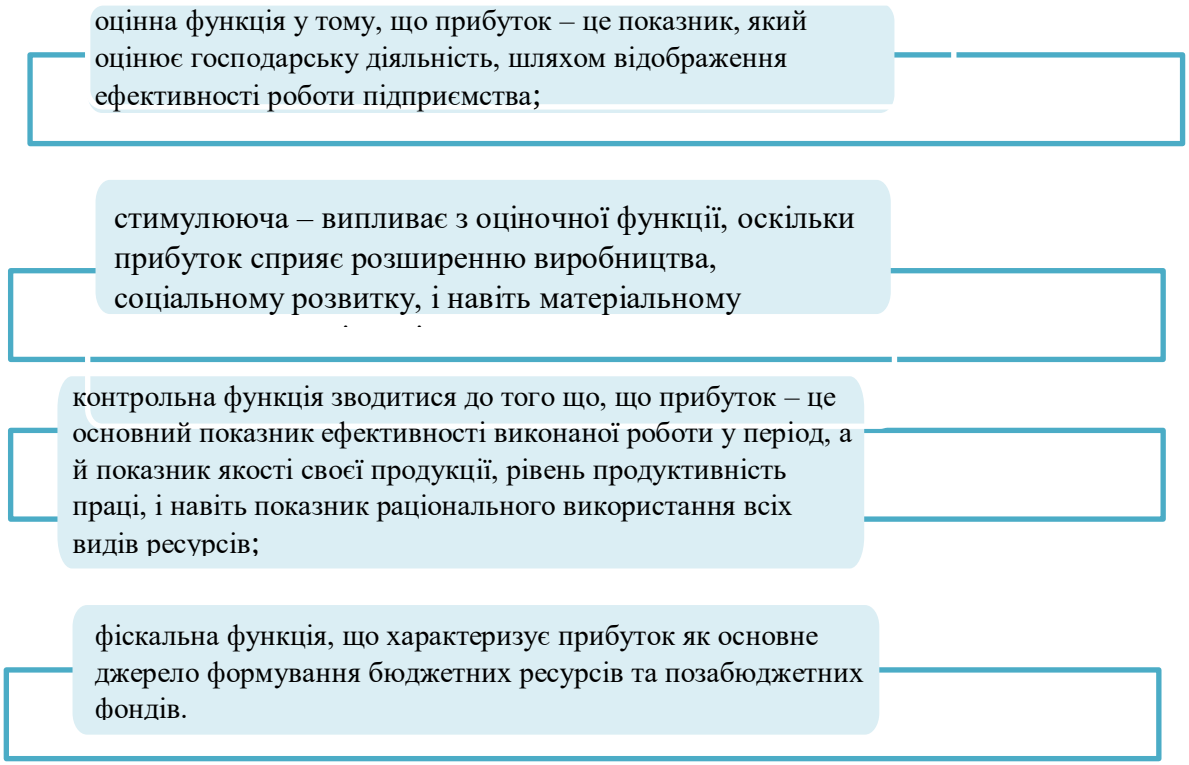

Рисунок 1.3 – Функції прибутку [7]

Отже, саме з наведених на рисунку функцій і випливає сутність прибутку, як економічної категорії.

Будучи абсолютним показників, прибуток не дозволяє достатньою мірою судити про ефективну діяльність господарюючого суб'єкта, його економічний потенціал і конкурентоспроможність. Так, цей абсолютний

індикатор необхідно доповнювати показниками ефективної роботи, а саме сукупністю відносних показників рентабельності [8].

Універсальним показником щодо оцінки економічної ефективності виробництва виступає рентабельність, за допомогою якої можна оцінити подальший потенціал розвитку організації, а також резерви зростання прибутку.

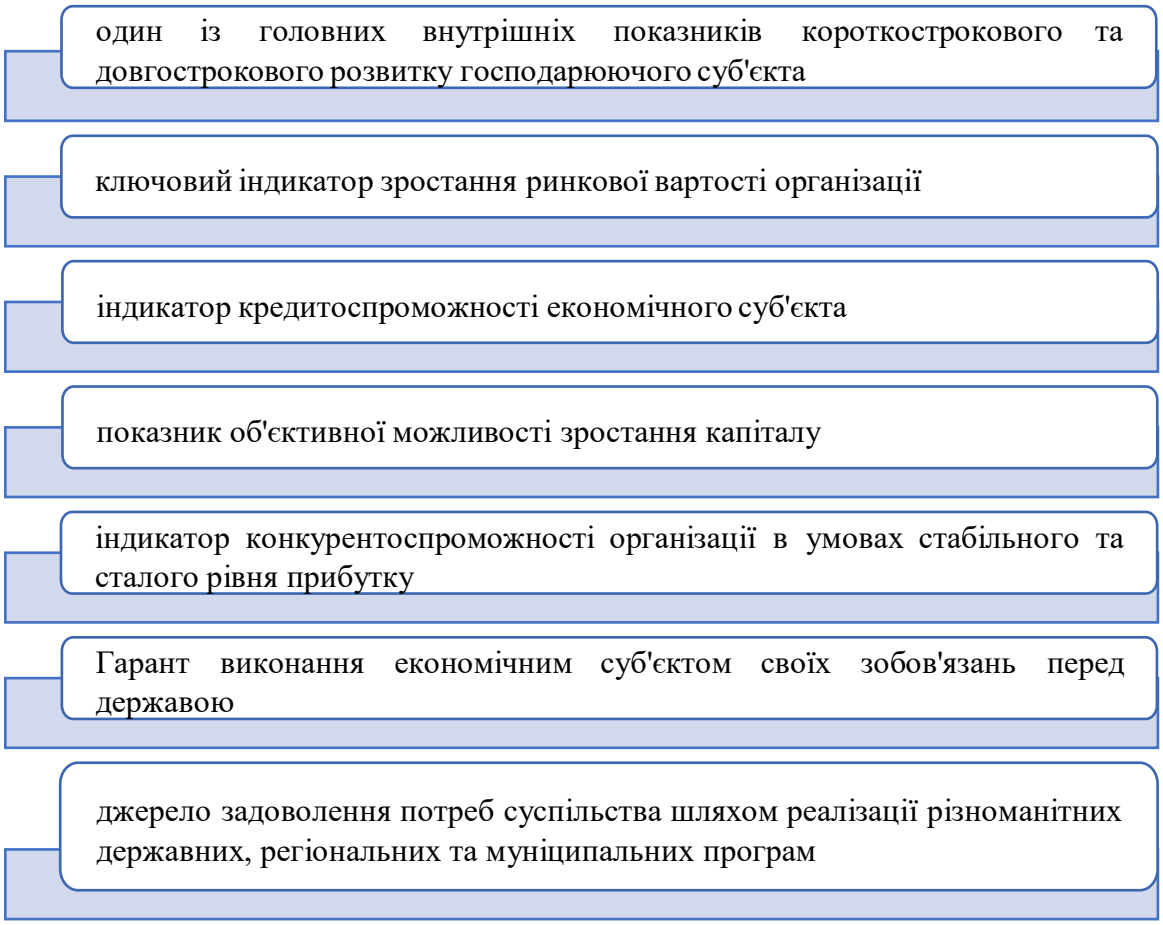

Рисунок 1.4 – Характеристика різних підходів розуміння сутності категорії «прибуток» [3-9]

Генерація прибутку є ключовою метою функціонування підприємства та виступає інтегральним критерієм ефективності його виробничої діяльності. Систематичний розрахунок і аналіз таких фундаментальних фінансових показників, як абсолютна величина

прибутку та рівень рентабельності, дозволяє ідентифікувати закономірності розвитку, діагностувати неефективні аспекти операційної діяльності та виявляти приховані резерви оптимізації з метою підвищення прибутковості та рентабельності власного капіталу й активів. Отже, використання результатів розрахунку зазначених показників у процесі прийняття управлінських рішень забезпечує можливість провадження підприємницької діяльності на якісно вищому рівні ефективності та забезпечити економічну безпеку підприємства.

1.2 Рентабельність як показник оцінки розвитку організації, а також резерву зростання прибутку.

Прибуток є основним показником діяльності підприємств незалежно від специфіки їхньої галузі, видів діяльності, організаційно-правової форми, але будучи абсолютним показником, прибуток не дозволяє достатньою мірою судити про ефективну діяльність господарюючого суб'єкта, його економічний потенціал і конкурентоспроможність. Так, цей абсолютний індикатор необхідно доповнювати показниками ефективної роботи, а саме сукупністю відносних показників рентабельності [8].

Універсальним показником щодо оцінки економічної ефективності виробництва виступає рентабельність, за допомогою якої можна оцінити подальший потенціал розвитку організації, а також резерви зростання прибутку. Характеризуючи зв'язок між величиною прибутку та сумою вкладеного капіталу, показник рентабельності можна використовувати з метою прогнозування прибутку. Оцінка прибутку ґрунтується на рівні прибутковості за попередні періоди з урахуванням прогнозованих змін.

Крім того, висока значимість рентабельності використовується з метою прийняття рішень у галузі інвестування, планування, при складанні

кошторисів, координуванні, оцінці та контролі діяльності підприємства та її результатів.

Таким чином, за допомогою показників рентабельності можливо охарактеризувати фінансові результати та ефективність діяльності комерційної організації, які можуть охарактеризувати її прибутковість у розрізі різних позицій і систематизувати в залежності від інтересів учасників економічного процесу.

Система показників рентабельності складається із груп показників наведені на рис. 1.4. Рентабельність продукції розраховують двома способами.

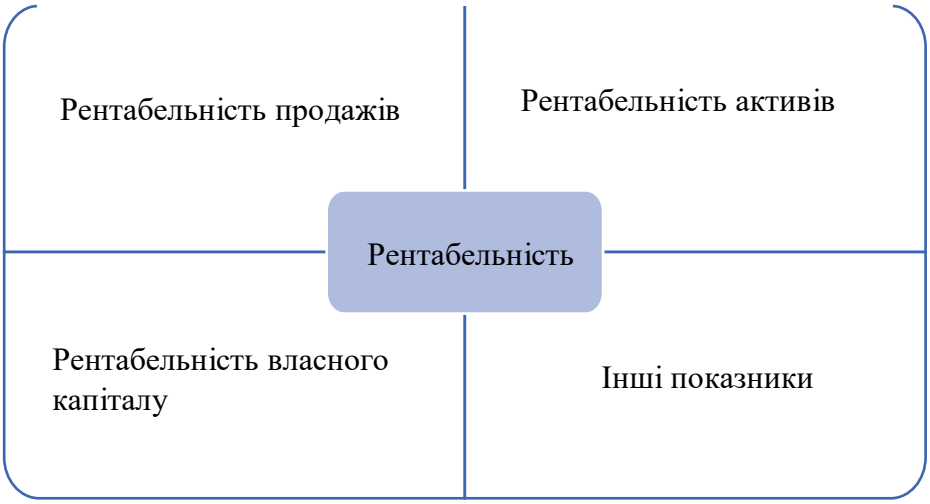

Рисунок 1.4 – Система показників рентабельності

Рентабельність продукції розраховують двома способами:

Рентабельність продукції розраховується як відношення суми прибуток до собівартості[12]:

$$\text{Рентабельність} = \frac{\text{Прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} * 100\% \qquad (1.1)$$

Роль рентабельності продукції полягає у тому, що відбувається оцінка витрат комерційної організації з розрахунку одиницю своєї продукції.

На другому етапі аналізуються можливості підприємства, до оцінки яких входить оцінка структури витрат, тобто визначається точка беззбитковості будь якого певного виробленого продукту.

На етапі ціноутворення підприємство оцінює умови ринку, тобто проводиться оцінка попиту та пропозиції щодо певного виду товарів після чого отримані дані порівнюються з результатами, отриманими на перших двох етапах.

При зіставленні отриманих результатів всіх трьох етапах можна визначити вартість продукції. Для розрахунку рентабельності підприємства використовують коефіцієнти рентабельності, які показують його загальний фінансовий стан та ефективність його діяльності.

На базі коефіцієнта рентабельності валового прибутку можна зробити висновок про частку валового прибутку в обсязі продаж підприємства; рентабельності операційної діяльності висновки про ефективність операційних витрат, пов'язаних з формуванням виробничої собівартості, загальногосподарським управлінням і збутовою діяльністю та іншими операційними витратами; рентабельності господарської діяльності можна зробити висновки про ефективність підприємницької діяльності. Ці три коефіцієнти розраховуються відповідно за формулами 1.1, 1.2, 1.3:

$$\text{Валова рентабельність} = \frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} * 100\% \quad (1.1)$$

$$\text{Рентабельність опер. діяльності} = \frac{\text{Прибуток від операційної дільності}}{\text{Сума операційних витрат}} * 100\% \quad (1.2.)$$

$$\text{Рентабельність госп. діяльності} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка від реалізації продукції}} * 100\% \quad (1.3.)$$

Отже, з допомогою показників рентабельності можна дійти висновку про ефективність діяльності того чи іншого підприємства. Адже саме показники рентабельності здатні відобразити різноманітні сторони фінансово-господарської діяльності будь-якої комерційної організації. Прибуток являється основним джерел доходів підприємства та головним показником ефективності здійснюваної діяльності. Необхідно ретельно стежити за рівнем прибутку та проводити його аналіз за методикою, поданою в першому розділі. Саме такий підхід до дослідження прибутку та рентабельності і виявлення факторів, що на них впливають, буде використовуватися в практичної частині роботи.

Рентабельність – це інтегральний показник, що відображає ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі і який вказує на якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства та економічної безпеки підприємства.

Прибуток і рентабельність є ключовими індикаторами фінансового стану підприємства та відіграють визначальну роль у забезпеченні його економічної безпеки. Їхній вплив є багатогранним і охоплює різні аспекти діяльності підприємства.

Стабільний та достатній рівень прибутку є основним джерелом власних коштів підприємства. Це дозволяє фінансувати поточну діяльність, здійснювати інвестиції в розвиток, оновлювати основні засоби та покривати непередбачені витрати без залучення значних обсягів позикових коштів. Висока частка власного капіталу підвищує фінансову стійкість та незалежність підприємства.

Прибуток збільшує обсяг грошових коштів та інших ліквідних активів підприємства, що покращує його здатність своєчасно виконувати свої короткострокові зобов'язання (поточну ліквідність) та довгострокові

зобов'язання (платоспроможність). Наявність прибутку дозволяє підприємству створювати резервні фонди для покриття потенційних збитків, непередбачених ризиків та майбутніх витрат. Це є важливим елементом фінансової подушки безпеки, що забезпечує стійкість до зовнішніх та внутрішніх шоків.

Підприємства з високою прибутковістю є більш привабливими для інвесторів та кредиторів. Це полегшує доступ до додаткових джерел фінансування на вигідних умовах, що є важливим для зростання та розвитку, а також для подолання можливих фінансових труднощів.

Стабільне отримання прибутку позитивно впливає на ринкову вартість підприємства, підвищуючи його фінансову стійкість та здатність протистояти недружнім поглинанням. У періоди тимчасових фінансових труднощів наявність накопиченого прибутку (нерозподіленого прибутку) дозволяє підприємству покривати збитки без критичного впливу на його фінансову стійкість та платоспроможність.

Рентабельність, як відносний показник ефективності використання ресурсів підприємства для отримання прибутку, також має значний вплив на його фінансову безпеку. Високі показники рентабельності свідчать про ефективне управління активами, витратами та капіталом підприємства. Ефективне управління є ключовим фактором забезпечення фінансової стійкості та мінімізації ризиків.

Підприємства з високою рентабельністю мають більшу гнучкість у ціновій політиці, можливість інвестувати в інновації та краще протистояти конкурентному тиску. Це є важливим аспектом довгострокової фінансової безпеки. Висока рентабельність забезпечує більший запас міцності для поглинання негативних змін ринкової кон'юнктури, зростання витрат або зниження попиту.

Висока рентабельність є важливим фактором при прийнятті рішень інвесторами та кредиторами, оскільки свідчить про здатність підприємства генерувати дохід на вкладений капітал та своєчасно обслуговувати боргові зобов'язання. Це, як зазначалося вище, полегшує доступ до фінансування.

Достатній рівень рентабельності забезпечує фінансові можливості для розширення діяльності, виходу на нові ринки та впровадження нових технологій, що зміцнює довгострокову фінансову безпеку підприємства.

Важливо розуміти, що прибуток і рентабельність є взаємопов'язаними. Висока рентабельність зазвичай призводить до отримання більшого прибутку, який, у свою чергу, зміцнює конкурентоспроможність та платоспроможність підприємства, що прямо впливає на його економічну безпеку. І навпаки, низька прибутковість та рентабельність можуть свідчити про неефективне управління та підвищувати вразливість підприємства до фінансових ризиків.

1.3 Ефективне управління прибутком – запорука економічної безпеки

Ефективне управління прибутком являє собою багаторівневий процес, спрямований на досягнення оптимальних фінансових результатів діяльності підприємства у поточному та майбутніх періодах. Воно охоплює розробку та реалізацію комплексу управлінських рішень, що стосуються формування доходів, контролю витрат, оптимізації оподаткування та розподілу отриманого прибутку.

З наукової точки зору, ефективність управління прибутком може бути оцінена за такими критеріями (табл.1.2):

Таблиця 1.2 –

Критерії оцінки управління прибутком

Критерій	Найбільш характерні особливості
Ступінь досягнення цільових показників прибутковості	Порівняння фактично отриманого прибутку з плановими значеннями та стратегічними цілями підприємства. Високий ступінь досягнення свідчить про ефективне управління.
Стабільність та динаміка зростання прибутку:	Аналіз часових рядів показників прибутку дозволяє оцінити стійкість його формування та наявність позитивної динаміки, що є ознакою ефективного управління в довгостроковій перспективі.
Рівень рентабельності	Оцінка ефективності використання ресурсів підприємства для генерування прибутку (рентабельність активів, власного капіталу, продажів тощо). Високі показники рентабельності вказують на ефективне управління прибутком.
Оптимізація структури прибутку	Аналіз співвідношення прибутку від основної діяльності, фінансових результатів та інших доходів і витрат. Ефективне управління передбачає домінування прибутку від основної діяльності.
Адекватність розподілу прибутку:	Оцінка спрямування прибутку на виплату дивідендів, формування резервних фондів та фінансування подальшого розвитку підприємства з урахуванням інтересів власників та стратегічних цілей.
Вплив зовнішніх та внутрішніх факторів	Аналіз чутливості прибутку до змін макроекономічного середовища, галузевої кон'юнктури та внутрішніх управлінських рішень. Ефективне управління передбачає мінімізацію негативного впливу зовнішніх факторів та максимізацію позитивного впливу внутрішніх.

Забезпечення фінансово-економічної безпеки на підприємстві охоплює всі аспекти його фінансової діяльності та провадиться з метою збалансування фінансових ресурсів, моніторингу та попередження ризиків для подальшого рентабельного функціонування, розвитку, а також розрахунку за зобов’язаннями як у звичайних умовах, так і в кризових обставинах [11].

Ще одним показником прибутковості підприємства, є рентабельність, яка показує співвідношення прибутку з понесеними витратами. Це відносний показник, який має властивість порівняння. Саме

рентабельність характеризує ступінь дохідності, вигідності, прибутковості. Якщо сума прибутку показує абсолютний ефект від діяльності, то рентабельність характеризує міру цієї ефективності, тобто відносний рівень прибутковості підприємства або продукції, що виробляється. Рентабельність як показник дає уявлення про достатність прибутку порівняно з іншими окремими величинами, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Під час визначення показника рентабельності прибуток співвідноситься з чинниками, що мають найзначніший вплив на його отримання: доходами, витратами, ресурсами, капіталом[12].

Методи управління прибутком це конкретний спосіб впливу суб'єкта управління на об'єкт, що вивчається для отримання певного бажаного результату. Методи управління прибутком підприємства наведені на рис. 1.5.

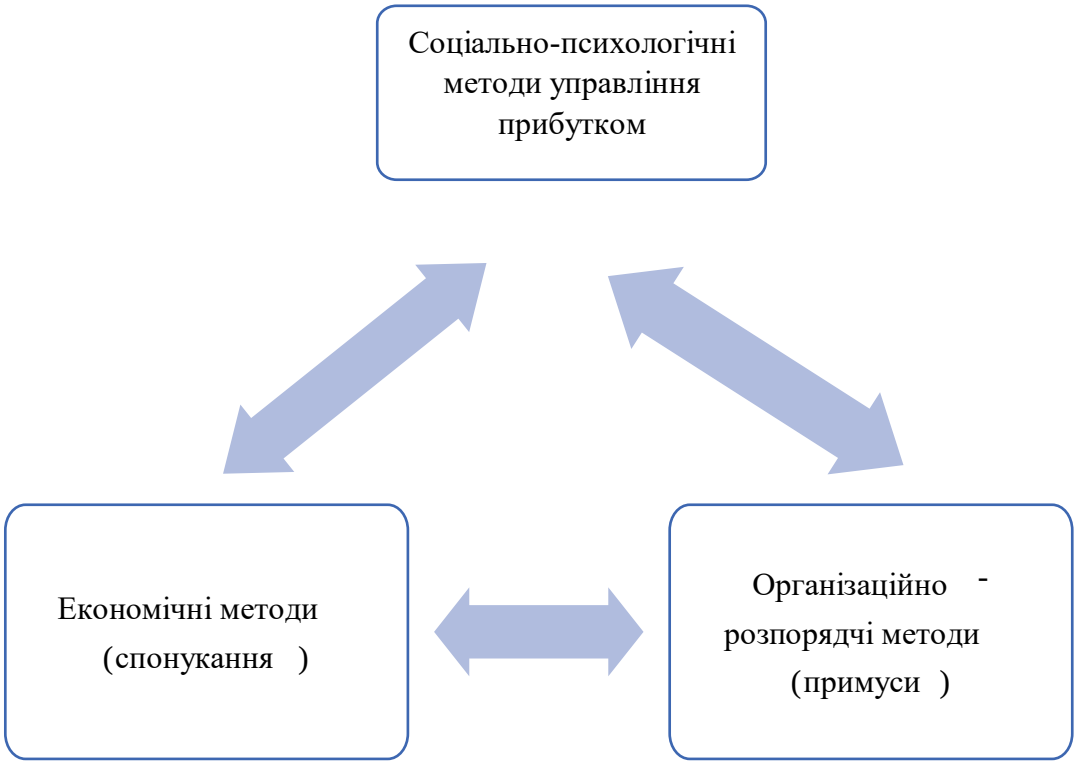

Рисунок 1.5 – Методи управління прибутком підприємства[13]

Ефективне управління прибутком є фундаментальним елементом забезпечення економічної безпеки підприємства, що визначає його здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, зберігати фінансову стійкість та забезпечувати сталий розвиток. Вплив управління прибутком на економічну безпеку проявляється через наступні аспекти:

Таблиця 1.3 –

Аспекти впливу управління прибутком на економічну безпеку

Показник	Характер впливу
Фінансова стійкість	Стабільне генерування прибутку забезпечує підприємству достатній обсяг власних фінансових ресурсів для покриття поточних зобов'язань, фінансування інвестицій та формування резервів. Це знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування та підвищує стійкість до фінансових шоків.
Платоспроможність та ліквідність:	Прибуток збільшує грошові потоки підприємства, забезпечуючи його здатність своєчасно розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Високий рівень ліквідності є ключовим елементом фінансової безпеки, запобігаючи кризі неплатоспроможності.
Інвестиційна привабливість	Інвестиційна привабливість: Підприємства з високою та стабільною прибутковістю є більш привабливими для інвесторів та кредиторів. Залучення додаткового капіталу сприяє розширенню діяльності, впровадженню інновацій та підвищенню конкурентоздатності, що зміцнює економічну безпеку в довгостроковій перспективі.
Адаптивність до криз	Наявність значного обсягу нерозподіленого прибутку та резервних фондів, сформованих завдяки ефективному управлінню прибутком, дозволяє підприємству більш стійко переживати економічні спади, галузеві кризи та інші непередбачені обставини.
Конкурентоздатність	Конкурентоздатність Ефективне управління витратами та максимізація прибутку забезпечують підприємству можливість пропонувати конкурентоспроможні ціни, інвестувати в якість продукції та послуг, а також здійснювати маркетингові заходи для утримання та розширення ринкової частки. Це є важливим аспектом економічної безпеки в умовах ринкової економіки.
Запобігання банкрутству	Систематичне отримання прибутку та ефективне управління ним є основним захисним механізмом підприємства від загрози банкрутства, оскільки забезпечує його фінансову життєздатність та здатність виконувати свої зобов'язання в довгостроковій перспективі.

Економічні методи управління прибутком підприємства - заходи, що опосередковано впливають на виробництво за допомогою певних економічних стимулів та важелів. Поєднання інтересів особистості, колективу та держави - досить складна проблема, яка включає в себе вирішення низки завдань, наприклад, таких як встановлення найбільш раціональних співвідношень між фондами споживання та розподілу, фондами заробітної плати тощо.

В рамках економічних методів використовуються різні інструменти, основними з яких є: економічне стимулювання, економічний аналіз, планування та податки.

Економічне стимулювання є сукупність заходів, яка для мотивації учасників виробництва до праці використовує матеріальні засоби. Економічний аналіз - це сукупність аналітичних процедур, які необхідні отримання висновків і рекомендацій щодо досліджуваного об'єкта. Планування являє собою розробку та прийняття цільових кількісних та якісних установок та знаходження шляхів більш ефективного їх досягнення. Мета планування - своєчасне виявлення альтернатив, здатних знижувати ризик прийняття помилкових рішень.

Податкова політика – один із основних інструментів держави, що забезпечує його існування та регулює економіку країни загалом. Держава здатна проводити прибуток організацій через систему оподаткування, оскільки від податкової системи залежить розмір нерозподіленого прибутку організації.

Організаційно-розпорядчі методи управління ґрунтуються на правах та відповідальності людей. Вони мають на увазі використання прийомів та способів впливу суб'єкта управління на об'єкт за допомогою авторитету сили та влади: розпоряджень, указів, постанов, інструкцій тощо.

Організаційно-розпорядчі методи чітко встановлюють права та обов'язки керівника та підлеглого. Найчастіше організаційно-розпорядчі методи – прямий директивний вплив органів влади на керовані ними системи, тому часто називають адміністративними.

Соціально-психологічні методи управління прибутком підприємства засновані на розвитку суспільної думки про моральні цінності, моральні засади в суспільстві, ставлення до особистості і т.д. Об'єктами управління у разі є: способи організації праці та робочих місць, особистісні характеристики працівників, морально-психологічний клімат у колективі, система стимулювання працівників. За допомогою соціально-психологічних методів дають оцінку соціально-психологічному клімату в колективі та розглядають його роль у формуванні якостей окремих працівників. Все це здійснюється з використанням таких інструментів як психологічні тести, анкетування, психологічні тренінги і т.д.[14].

Поряд із прибутком важливим показником, що характеризує ефективність господарської діяльності організації, є рентабельність. Показники рентабельності є відносними характеристиками результатів фінансового зростання та ефективності діяльності підприємства. Вони відбивають відносну дохідність фірми, яка вимірюється у відсотках витрат капіталу з різних позицій. Значення аналізу рентабельності підприємства полягає у формуванні необхідної інформації для планування діяльності, обґрунтування управлінських рішень, оцінки та контролю виконання планів. Значна роль при цьому відводиться виявленню резервів підвищення ефективності виробництва, впровадження досягнень науково-технічного прогресу та економного використання ресурсів. Для найбільш ефективної діяльності підприємства необхідно вчасно виявляти відхилення, контролювати тенденцію розвитку економічних процесів та явищ, що впливають на показники прибутку та рентабельності. Позитивні

результати діяльності організації слід підтримувати, а при виявленні негативних необхідно оперативно розробляти заходи, здатні запобігти розвитку ситуації, що склалася.

Слід зазначити, що система показників рентабельності, що дозволяють дати оцінку як поточному, так і перспективному розвитку організації, відповідає потребам користувачів економічної інформації з ієрархією рівнів менеджменту, в чому і проявляється значущість рентабельності у господарській діяльності організації.

За результатами аналізу доцільно узагальнити всі виявлені резерви зростання прибутку та визначити ефективність їхнього впливу на фінансове становище організації. На практиці вітчизняних компаній простежується прямий взаємозв'язок між фінансовими результатами та процесом управління витратами. В умовах нестабільності багато компаній змушені оперативно коригувати короткострокові та довгострокові плани розвитку, з метою оптимізації витрат та збереження бізнесу, або, навпаки, використовувати можливість для зміцнення свого ринкового становища та посилення конкурентних переваг.

Серед основних та широко використовуваних вітчизняних заходів оптимізації витрат з метою зростання показників прибутку та рентабельності можна відзначити (рис. 1.6).

Зазначені дії здебільшого носять короткочасний характер, оскільки організації вирішують свої проблеми (зокрема і проблеми власників), перекладаючи їх на співробітників (зменшуючи штатний розклад, знижуючи зарплати) та клієнтів (знижуючи якість продукції через використання дешевої сировини, підвищуючи ціни. В результаті всі перелічені вище заходи можуть призвести до «стиснення» бізнесу, скорочення клієнтської бази, втрати цінних співробітників і, можливо, самого бізнесу власниками. Найбільш прийнятним варіантом у кризових

умовах є зосередження зусиль на заходах, що мають довгостроковий характер із мінімальними поточними втратами (рис. 1.6, 1.7)

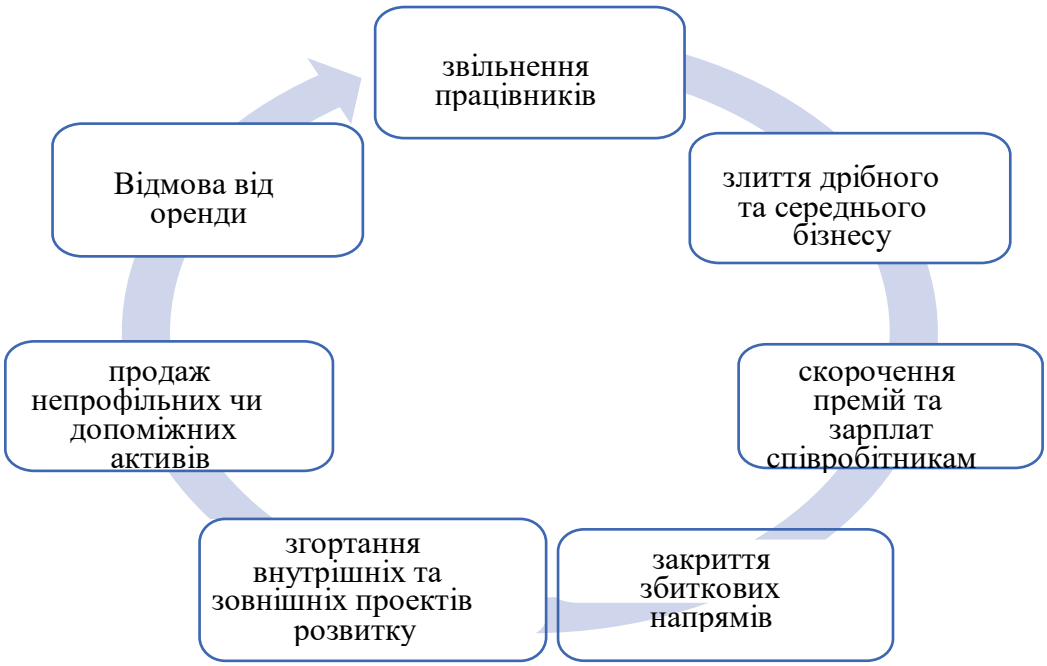

Рисунок 1.6 – Основні заходи для зростання показників прибутку та рентабельності підприємства [15]

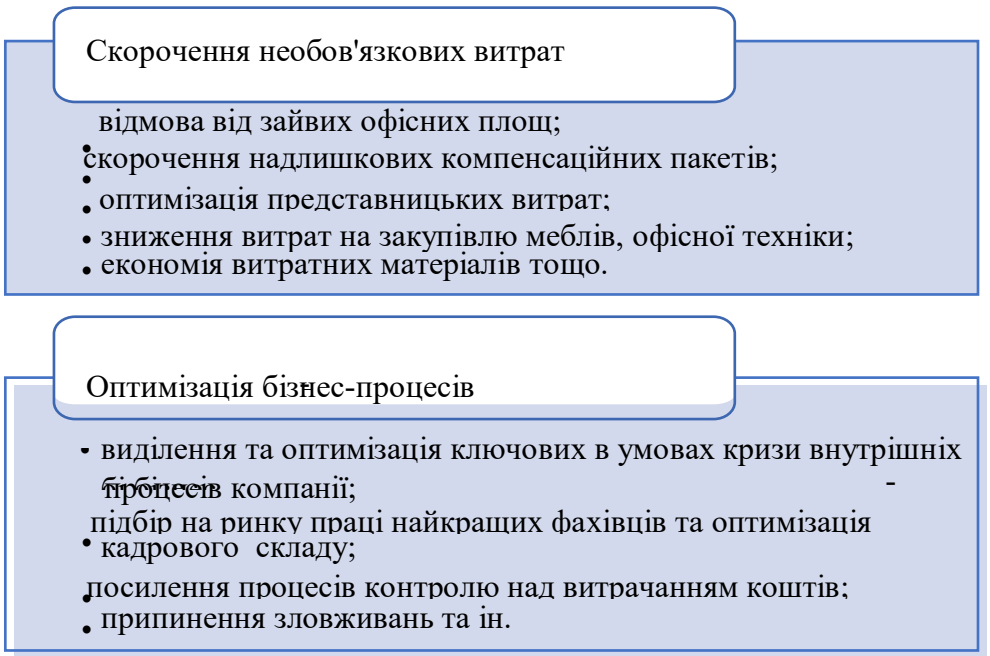

Рисунок 1.7– Заходи скорочення витрат [16]

Отже, рентабельність є відносним показником, що характеризує ефективність діяльності організації. В українській практиці можна зустріти велику кількість різних показників рентабельності. Алгоритм формування будь якого показника рентабельності полягає у розрахунку коефіцієнта, який показує співвідношення того чи іншого показника прибутку до різних показників капіталу (сукупного, власного, позикового), активів (сукупним, необоротним, оборотним), загальної величини витрат та доходів або їх елементів. Рентабельність показує, яка сума прибутку організації посідає кожен карбованець капіталу, активів, доходів, витрат тощо. При цьому слід розрізняти рентабельність та прибутковість. Прибутковість характеризує відношення доходу (виручки від продажу, отриманих дивідендів, відсотків за депозитними вкладами та позиками, інших доходів тощо) до сукупних активів. Показники прибутковості та рентабельності широко використовуються в економічному аналізі, а основні напрями оптимізації фінансових результатів тісно пов'язані із процесом управління витратами.

Підсумовуючи, можна додати, що в сучасних умовах ринкової економіки значення прибутку та рентабельності підприємства особливо велике. Прагнення їх збільшення стимулює товаровиробників нарощувати обсяги виробництва, знижуючи виробничі витрати. При розвиненій конкуренції над ринком це дозволяє досягти цілей підприємництва, а й задовольняє суспільні потреби. Для підприємця прибуток та рентабельність є стимулом для інвестування, при цьому важливу роль відіграють і збитки, адже вони вказують на прорахунки в організації виробництва та збуту продукції.

Таким чином, ефективне управління прибутком є не просто інструментом для досягнення фінансових результатів, а й ключовим фактором забезпечення економічної безпеки підприємства, його

стабільності та сталого розвитку в умовах динамічного та часто непередбачуваного зовнішнього середовища.

Отже, ми можемо надати власне визначення управлінню рентабельністю ті прибутком – це цілеспрямований процес стратегічного та оперативного планування, контролю й аналізу фінансових результатів підприємства, який передбачає прийняття обґрунтованих управлінських рішень для досягнення стійкого зростання прибутку, оптимізації витрат, ефективного використання ресурсів і забезпечення високого рівня рентабельності з урахуванням змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

На нашу думку саме таке визначення є фундаментальним для розуміння його вирішальної ролі у забезпеченні економічної безпеки сільськогосподарського підприємства. Цей взаємозв'язок є багаторівневим та охоплює ключові аспекти стійкого функціонування та розвитку аграрного бізнесу та забезпечення фінансової стійкості та платоспроможності:

– Стабільне та достатнє отримання прибутку є основним внутрішнім джерелом фінансових ресурсів для сільськогосподарського підприємства. Це дозволяє фінансувати поточну діяльність (закупівлю насіння, добрив, палива, оплату праці), здійснювати необхідні інвестиції в оновлення техніки, технологій та інфраструктури, а також покривати непередбачені витрати, мінімізуючи залежність від зовнішніх запозичень. Висока частка власного капіталу, сформованого за рахунок прибутку, значно підвищує фінансову стійкість підприємства та його здатність протистояти фінансовим шокам.

– Високі показники рентабельності (активів, власного капіталу, продажів) свідчать про ефективне використання земельних ресурсів, техніки, матеріалів, трудових ресурсів та управлінських рішень.

Ефективне управління ресурсами є запорукою низької собівартості продукції та високої конкурентоздатності, що прямо впливає на фінансову стійкість підприємства в довгостроковій перспективі.

– Управління прибутком та рентабельністю передбачає контроль за грошовими потоками та оптимізацію оборотних коштів. Достатній рівень прибутковості забезпечує надходження грошових коштів, необхідних для своєчасного виконання поточних зобов'язань (перед постачальниками, по оплаті праці, по сплаті податків), підтримуючи високий рівень ліквідності та запобігаючи кризі неплатоспроможності.

– Стабільний прибуток створює можливість для формування резервних фондів, які можуть бути використані для покриття потенційних збитків від несприятливих погодних умов, коливань цін на сільськогосподарську продукцію, епідемій серед тварин чи інших непередбачених ризиків, характерних для аграрного сектору. Наявність таких резервів значно підвищує фінансову безпеку підприємства.

– Ефективне управління прибутком дозволяє підприємству мати запас міцності для нівелювання негативного впливу коливань цін на ринку сільськогосподарської продукції та ресурсів (паливо, добрива). Оптимізація витрат та підвищення рентабельності роблять підприємство менш вразливим до зовнішніх економічних факторів.

– Підприємства з високою та стабільною прибутковістю та рентабельністю є більш привабливими для кредиторів. Це полегшує доступ до кредитних ресурсів на вигідних умовах, що може бути критично важливим для фінансування сезонних робіт або довгострокових інвестиційних проектів, зміцнюючи фінансову безпеку.

– Висока прибутковість та рентабельність є ключовими сигналами для потенційних інвесторів, демонструючи ефективність управління та перспективи зростання підприємства. Залучення додаткових інвестицій

сприяє модернізації виробництва, впровадженню інноваційних технологій, розширенню діяльності та підвищенню конкурентоздатності, що є важливими складовими економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

– Ефективне управління прибутком передбачає спрямування частини прибутку на розвиток підприємства, оновлення основних засобів, впровадження нових технологій та підвищення ефективності виробництва. Це забезпечує технологічну незалежність та сталий розвиток, що є основою економічної безпеки в майбутньому. Стабільне зростання прибутку та висока рентабельність позитивно впливають на ринкову вартість підприємства, роблячи його більш стійким до зовнішніх економічних та фінансових загроз.

– Систематичний аналіз прибутковості та рентабельності дозволяє оперативно виявляти слабкі місця у діяльності підприємства та реагувати на зміни ринкової кон'юнктури, технологічні інновації, зміни в законодавстві чи кліматичні умови. Гнучкість управління є ключовою для збереження економічної безпеки в динамічному середовищі.

– На основі даних про прибутковість та рентабельність керівництво підприємства може приймати обґрунтовані рішення щодо оптимізації виробничих процесів, вибору культур для вирощування, стратегій збуту, управління витратами та інвестиційної діяльності, що мінімізує ризики та сприяє економічній безпеці.

Управління прибутком та рентабельністю є не просто фінансовою функцією сільськогосподарського підприємства, а фундаментальним елементом забезпечення його економічної безпеки.

Ефективне стратегічне та оперативне управління цими показниками забезпечує фінансову стійкість, знижує ризики, сприяє інвестиційній привабливості та сталому розвитку, а також підвищує адаптивність

підприємства до змін зовнішнього та внутрішнього середовища. Тому, приділення першочергової уваги управлінню прибутком та рентабельністю є запорукою довгострокової економічної безпеки та процвітання сільськогосподарського підприємства.

Висновки до розділу 1

Таким чином, у результаті аналізу наукової літератури, статистичних даних, досліджень різних організацій у першому розділі своєї роботи нами з'ясовано, отримання прибутку є основоположною ціллю діяльності будь-якого підприємства та водночас виступає інтегральним показником його виробничої та фінансової ефективності. Регулярний аналіз ключових фінансових індикаторів, зокрема абсолютного розміру прибутку та рівня рентабельності, дає змогу виявляти тенденції розвитку підприємства, своєчасно ідентифікувати неефективні компоненти операційної діяльності й виявляти внутрішні резерви для підвищення фінансової результативності. Використання таких аналітичних даних у процесі ухвалення управлінських рішень дозволяє не лише оптимізувати бізнес-процеси, а й зміцнити економічну безпеку підприємства, забезпечуючи його стійке функціонування в умовах нестабільного середовища.

Нами надано власне трактування управління прибутком та рентабельністю – це цілеспрямований процес стратегічного та оперативного планування, контролю й аналізу фінансових результатів підприємства, який передбачає прийняття обґрунтованих управлінських рішень для досягнення стійкого зростання прибутку, оптимізації витрат, ефективного використання ресурсів і забезпечення високого рівня рентабельності з урахуванням змін зовнішнього та внутрішнього середовища.

Нами з'ясовано, що ефективне управління прибутковістю та рентабельністю набуває особливого значення, оскільки саме ці показники

відображають реальні результати господарської діяльності та потенціал для подальшого розвитку. Систематичний моніторинг таких фінансових індикаторів, як абсолютна величина прибутку, рівень рентабельності власного капіталу й активів, дає змогу керівництву виявляти тенденції, своєчасно реагувати на загрози, виявляти неефективні процеси та знаходити внутрішні резерви підвищення результативності.

Застосування результатів фінансового аналізу у процесі ухвалення управлінських рішень сприяє формуванню гнучкої стратегії, орієнтованої на зростання фінансової стійкості, адаптацію до умов нестабільного середовища та забезпечення економічної безпеки підприємства. У такому контексті управління прибутковістю та рентабельністю виступає не лише інструментом контролю, а й важелем сталого розвитку й конкурентоспроможності.

В першому розділі нашої роботи розглянуто значення показників прибутковості а рентабельності для економіки підприємства, та з’ясовано:

– прибуток і рентабельність є ключовими індикаторами фінансового стану підприємства та відіграють визначальну роль у забезпеченні його економічної безпеки;

– які функції виконує прибуток, виступаючи кінцевим фінансовим результатом в діяльності організації;

– аспекти вплив управління прибутком на економічну безпеку;

– методи управління прибутком підприємства;

– основні заходи для зростання показників прибутку та рентабельності підприємства.

В ході дослідження з’ясовано, прибуток є основним джерелом внутрішнього фінансування та важливим фактором забезпечення платоспроможності, ліквідності та формування резервів, що безпосередньо впливає на фінансову безпеку підприємства. Рентабельність, зі свого боку, відображає ефективність діяльності та створює запас міцності, забезпечуючи конкурентоздатність та інвестиційну привабливість, що також є важливими аспектами фінансової безпеки. Систематичний аналіз та управління цими

показниками є ключовим завданням фінансового менеджменту для забезпечення стабільного та безпечного розвитку підприємства.

Управління прибутком та рентабельністю є не просто фінансовою функцією сільськогосподарського підприємства, а фундаментальним елементом забезпечення його економічної безпеки. Ефективне стратегічне та оперативне управління цими показниками забезпечує фінансову стійкість, знижує ризики, сприяє інвестиційній привабливості та сталому розвитку, а також підвищує адаптивність підприємства до змін зовнішнього та внутрішнього середовища

2 АНАЛІЗ ПРИБУТКУ ТОВ СП «НІБУЛОН» ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ КОМПАНІЇ

2.1 Характеристика ТОВ СП «Нібулон» як суб'єкта господарювання

Агропродовольчий сектор відіграє стратегічну роль в економіці України, виступаючи одним із ключових драйверів національного розвитку. До повномасштабного вторгнення, внесок АПК у валовий внутрішній продукт (у поєднанні з лісовим господарством і рибальством) становив близько 10%, тоді як із урахуванням пов’язаних галузей – таких як постачання матеріально-технічних ресурсів, переробка сільськогосподарської продукції та торгівля – цей показник зростає до 20%.

У сільському господарстві зосереджено близько 22% зайнятого населення, а майже третина громадян України проживає в сільській місцевості, що підкреслює його соціально-економічну значущість. Агропродовольчий сектор також є системоутворювальним для формування позитивного торговельного балансу держави та надходжень іноземної валюти. Його частка в структурі експорту України зросла з 11% у 2001 році до 40% у 2021 році, що свідчить про зростання експортного потенціалу галузі та її важливість у забезпеченні макроекономічної стабільності. Малі фермери та сільгоспвиробники виробляють понад 50% валового випуску всієї сільськогосподарської продукції, включно із 9% продукції фермерських господарств (зареєстрованих сільгоспвиробників) та із 41,5% продукції фізичних осіб – домогосподарств (так званих одноосібників). Іншу половину продукції виробляють корпоративні господарства, включаючи агрохолдинги. Домогосподарства домінують у тваринництві, виробляючи, наприклад 78% молока, 74% яловичини та телятини, 35% свинини, 17% курятини. Домогосподарства також домінують у виробництві картоплі – 99%, овочів – 89%, біля 20% соняшникового насіння, 25% зернових.

Частка сільського господарства у 2021 році у загальному обсязі валової доданої вартості всіх галузей економіки склала 8.3%. Для можливостей зростання цієї частки та загалом для розвитку сільськогосподарської галузі, як пріоритетної для країни, усім підприємствам агропромислового комплексу необхідно збільшення фінансування, а саме залучення до галузі інвестиційних, інноваційних ресурсів, та банківського кредитування з прийнятними для сільськогосподарського бізнесу відсотками. Якщо розглядати довоєнний 2021 рік, то суб'єктами господарювання за рахунок усіх джерел фінансування у сільське господарство вкладено 18,2 млрд. грн. інвестицій в основний капітал **(** на 32,0 % більше ніж у 2020 році). Питома вага інвестицій у зазначені види економічної діяльності склала 7,7% від загальнодержавного обсягу інвестицій в основний капітал, що також більше ніж у попередньому році на 0,5%. Також за кошти державного бюджету освоєно 317 млн.грн., що становить 1,7 % інвестицій в основний капітал у цей вид діяльності. Більша частина інвестицій у сільське господарство, а саме 71% освоєна у рослинництві. Також в 2021 ріці у розвиток сільського господарства було вкладено 813,4 млн. дол. США прямих іноземних інвестицій (наростаючим підсумком з початку інвестування), що становить 1,6 % загального обсягу прямих іноземних інвестицій в Україну.

Зрозуміло, що для розвитку сільськогосподарського сектору необхідним є земля – в Україні площа сільськогосподарських угідь, які використовувались у сільськогосподарському виробництві у 2021 році становила 37,1 млн. га, тобто 61% території України, з яких 31 млн. га – площа ріллі.

Виробництвом сільськогосподарської продукції в Україні у 2021 році займалося 56 000 аграрних підприємств різних організаційно правових форм господарювання з яких: 73,9 % становлять фермерські господарства; 13,8 % – господарські товариства; 7,4 % – приватні підприємства; 1,6 % – виробничі кооперативи; 0,6 % – державні підприємства; 2,7 % – підприємства інших форм господарювання.

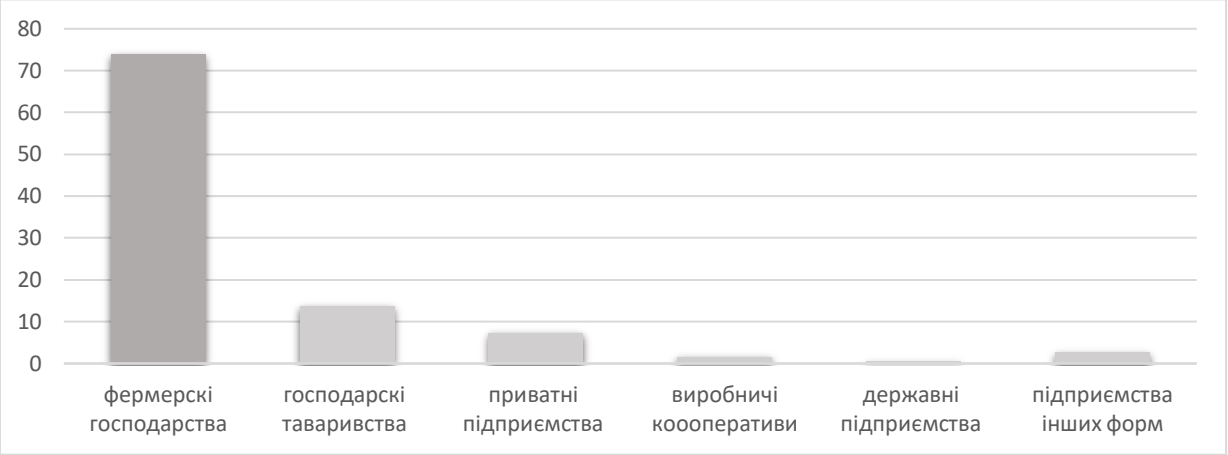

Рисунок 2.1 – Питома вага аграрних підприємств України різних організаційно-правових форм господарювання в 2021 році [17]

Проте початок повномасштабної війни в лютому 2022 року різко змінив умови ведення аграрного бізнесу. Сільське господарство постраждало як безпосередньо від бойових дій, так і від знищення або пошкодження об'єктів інфраструктури, руйнування логістичних маршрутів і блокування основних портів, через які здійснювався експорт продукції. Війна не тільки ускладнила виробництво сільськогосподарської продукції, але й поставила під загрозу виконання міжнародних зобов'язань України щодо поставок продовольства. Через обмежений доступ до світових ринків значна частина урожаю залишилася на складах або псувалася через неможливість вчасного транспортування. Блокада Чорноморських портів, зокрема Одеси, Миколаєва та інших, серйозно вплинула на спроможність українських аграріїв експортувати продукцію традиційними маршрутами. Це призвело не лише до економічних втрат для України, але й створило загрозу продовольчій безпеці в низці країн, що залежать від імпорту українських зернових.

У відповідь на нові виклики українські виробники та експортери змушені були швидко шукати альтернативні шляхи доставки продукції. Українські експортери змогли не лише зберегти частину зовнішніх поставок, але й почати розширювати географію експорту за рахунок нових ринків. Перспективи розвитку експорту сільськогосподарської продукції багато в

чому залежать від подальшої стабілізації ситуації, інвестицій у відновлення аграрної інфраструктури, зміцнення логістичних спроможностей та підтримки міжнародної спільноти.

Саме завдячуючи підтримці міжнародної спільноті, український агробізнес який наразі має слабкі сторони і загрози, все таки завдячуючи своїм сильним сторонам має потенційні можливості (табл. 2.1).

Таблиця 2.1–

SWOT-аналіз українських підприємств галузі АПК

Сильні сторони	Слабкі сторони
– наявність широкої мережі збуту в Україні, що дозволяє забезпечити високу доступність продукції для споживачів; –широкий асортимент органічної продукції та продуктів крафтового виробництва; –досвід у логістиці та транспортуванні с/г продукції, що дозволяє забезпечити високу якість послуг.	–складність в отриманні банківського фінансування, великі % за кредит; – залежність від економічних та політичних чинників в Україні; – високі витрати на розвиток виробництва; – невисока заробітна плата в галузі та висока конкуренція на ринку робочої сили; – слабке розуміння споживчих потреб та побажань сучасних клієнтів.
Потенційні можливості	**Загрози та виклики**
– розширення збутової мережі закордоном; – можливість замінити російських та білоруських постачальників в зв’язку з санкціями на їхні товари; – розширення асортименту продукції в т.ч і органічної; – використання новітніх технологій для поліпшення якості та ефективності послуг. – вихід на міжнародний ринок та розширення співпраці з міжнародними компаніями, обмін досвідом; –активізація реклами власної продукції та просування її на ринку Європи.	– затягування військових дій на території України; – політична та економічна нестабільність; – конкуренція на ринку сільгосппродукції зі сторони агрохолдингів та іноземних компаній; – ризики, пов’язані зі змінами законодавства в галузі с/г та транспортування вантажів; – зменшення попиту на с/г продукцію через зниження купівельної спроможності споживачів; – невизначеність можливостей експорту продукції транзитом через Європи (блокування кордонів Польщею).

ТОВ СП «НІБУЛОН», це великий агрохолдинг, провідний гравець аграрного сектору України, що базується в Миколаївській області, є інтегрованою сільськогосподарською компанією, яка охоплює виробництво, переробку, зберігання та експорт широкого спектра сільськогосподарської продукції, включаючи зернові, олійні культури та продукти їхньої переробки, а також біомасу (рис.2.2).

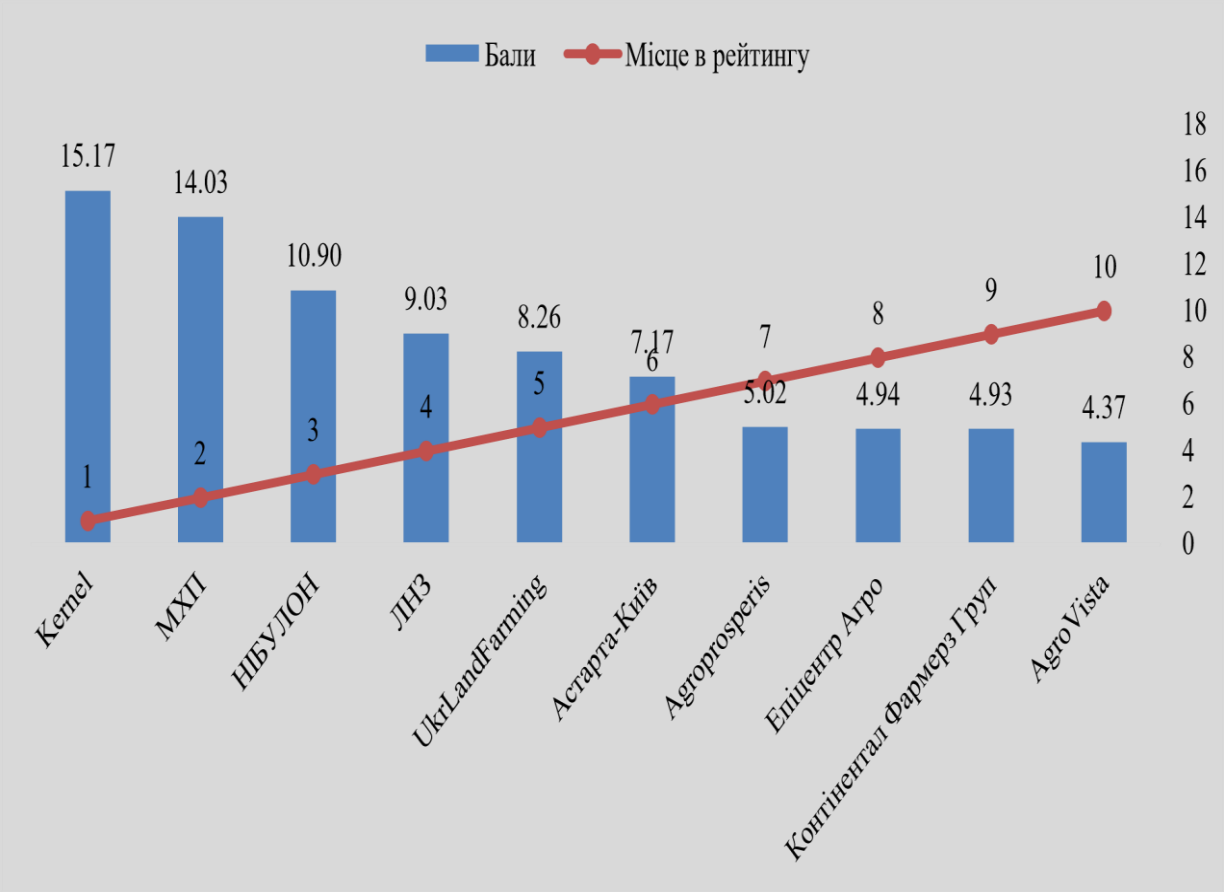

Рисунок 2.2 – Рейтинг агрохолдингів України станом на 2024 рік [18]

Заснована у 1991 році, компанія «НІБУЛОН» зарекомендувала себе як один з лідерів аграрного експорту України, відіграючи ключову роль у забезпеченні глобальних продовольчих ланцюгів. Її стратегічна перевага полягає у вертикальній інтеграції, що включає:

– потужне аграрне виробництво: «НІБУЛОН» контролює значні земельні банки та впроваджує прогресивні технології вирощування сільськогосподарських культур, орієнтуючись на високі стандарти якості та стале землекористування;

– сучасна інфраструктура зберігання – компанія володіє розгалуженою мережею високотехнологічних елеваторних комплексів, розташованих по всій території України, що забезпечують оптимальні умови для зберігання зерна та олійних культур, мінімізуючи втрати та зберігаючи їхні якісні характеристики;

– власний річковий та морський флот – «НІБУЛОН» є унікальним для України аграрним експортером, що володіє власним флотом барж та буксирів, здійснюючи ефективні та екологічні перевезення вантажів по річці Дніпро та Південному Бугу до власних перевантажувальних терміналів на Чорному морі. Наявність власного флоту підвищує логістичну незалежність та знижує транспортні витрати;

– сучасні морські перевантажувальні термінали компанії на Чорноморському узбережжі забезпечують швидке та якісне завантаження суден класу Panamax та Handysize, оптимізуючи експортні операції.

– переробні потужності – «НІБУЛОН» активно розвиває напрямок переробки сільськогосподарської продукції, володіючи сучасними олійно-екстракційними заводами, що дозволяють виробляти високоякісні рослинні олії та шрот. Компанія також досліджує та розвиває виробництво біопалива з рослинної сировини.

Ключовими аспекти діяльності та розвитку компанії є:

– Експортна орієнтованість – «НІБУЛОН» залишається одним з провідних експортерів зернових та олійних культур з України, підтримуючи довгострокові партнерські відносини з покупцями в багатьох країнах світу. Компанія постійно працює над розширенням географії експорту та зміцненням своєї репутації на міжнародній арені як надійного постачальника високоякісної аграрної продукції;

– інновації та технологічний розвиток: «НІБУЛОН» продовжує активно впроваджувати новітні агротехнології у виробництві, сучасні системи управління якістю та логістики, а також передові технології в переробці сільськогосподарської продукції. Компанія інвестує в дослідження та розробки для підвищення ефективності та екологічності своєї діяльності;

– розвиток інфраструктури: «НІБУЛОН» послідовно реалізує стратегію розвитку власної логістичної інфраструктури, включаючи модернізацію існуючих та будівництво нових елеваторних комплексів, річкових портів та терміналів. Розвиток внутрішніх водних шляхів залишається одним з пріоритетних напрямків діяльності компанії;

– соціальна відповідальність та сталий розвиток: «НІБУЛОН» приділяє значну увагу принципам сталого розвитку, впроваджуючи екологічно безпечні технології вирощування та переробки, оптимізуючи використання природних ресурсів та мінімізуючи вплив на довкілля. Компанія також активно підтримує розвиток місцевих громад у регіонах своєї присутності, реалізуючи соціальні проекти та створюючи нові робочі місця.

В умовах триваючої війни в Україні, діяльність компанії «НІБУЛОН», як і всього аграрного сектору, може зазнавати значних викликів, пов'язаних з логістикою, безпекою, доступом до фінансування та змінами на світових ринках. ТОВ «СП «Нібулон» (Миколаїв) – один з найбільших зернотрейдерів України від початку великої війни зазнав втрат у понад $400 млн, в компанії залишилося 40% персоналу та наразі вона працює на 32% своїх потужностей. Про це повідомив гендиректор компанії Андрій Вадатурський.

Однак, враховуючи її потужну інфраструктуру та стратегічне значення для експорту, «НІБУЛОН», продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки та підтримці економіки України.

Завдяки своїй професіональній команді, сучасним технологіям та стратегічному баченню, ТОВ СП «НІБУЛОН» займає значну позицію на ринку сільськогосподарської продукції. Компанія прагне досягти сталого

розвитку та забезпечити стабільність у галузі агробізнесу, сприяючи економічному зростанню та процвітанню України [19].

Таблиця 2.2–

Характеристика різних видів діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»

Види діяльності	Характеристика
Експортна діяльність	Лідер серед експортерів сільгосппродукції України (8-12% експорту) Група Нібулон є учасником програми ООН з продовольчої безпеки
Аграрне виробництво	21 філія у різних областях України; 80,5 тис.га – сталий банк землі 52,95тис.тонн-ємність складів для прийняття збіжжя
Складська логістика	172.6 тис.тонн-ємність перевантажувального терміналу 956,8 тис.тонн-ємність 12 річкових терміналів 911,9 тис.тонн-ємність 14 елеваторів
Транспортна діяльність	109 одиниць сучасних вантажних автомобілів 72 одиниці загальна кількість флоту 157.25 тис.тонн ємність несамохідних барж та плавкрана
Суднобудівний судоремонтний завод	Сучасне підприємство з повним циклом будівництва повнокомплектних суден довжиною до 140 м

Організаційно-правова форма ТОВ СП «НІБУЛОН» – товариство з обмеженою відповідальністю – має специфічні особливості, які можуть впливати на його фінансовий потенціал. Однією з потенційних обмежень є складність залучення значних обсягів додаткового акціонерного капіталу порівняно з публічними або приватними акціонерними товариствами. Процедура збільшення кількості учасників ТОВ є більш регламентованою та менш гнучкою, що може ускладнювати пошук стратегічних інвесторів та

швидке нарощування власного капіталу, необхідного для масштабних інвестиційних проектів або покриття значних фінансових потреб.

Крім того, принцип обмеженої відповідальності учасників ТОВ, СП «НІБУЛОН» хоча й є стандартною практикою для цієї форми, може розглядатися як фактор, що потенційно впливає на рівень кредитоспроможності компанії, особливо в умовах макроекономічної нестабільності. Кредитори можуть проявляти обережність при розгляді значних обсягів фінансування, враховуючи обмежену особисту відповідальність власників за зобов'язаннями підприємства. Це може ускладнювати доступ до кредитних ресурсів, особливо в кризові періоди, коли оцінка ризиків зростає. Згідно з наявними даними, власником 100% частки у статутному фонді ТОВ СП «НІБУЛОН» є Вадатурський Андрій Олексійович. Концентрація власності в руках однієї особи, поряд з відносно невисоким рівнем статутного капіталу (якщо порівнювати з масштабами діяльності компанії), може мати неоднозначні наслідки для фінансового потенціалу підприємства. З одного боку, це забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень та цілісність стратегічного бачення. З іншого боку, існує потенційний ризик монополізації управлінських рішень, що може призвести до суб'єктивізму в процесах планування та управління фінансовим станом компанії. Відсутність диверсифікованої структури власності також може обмежувати можливості залучення експертизи та фінансових ресурсів від різних зацікавлених сторін.

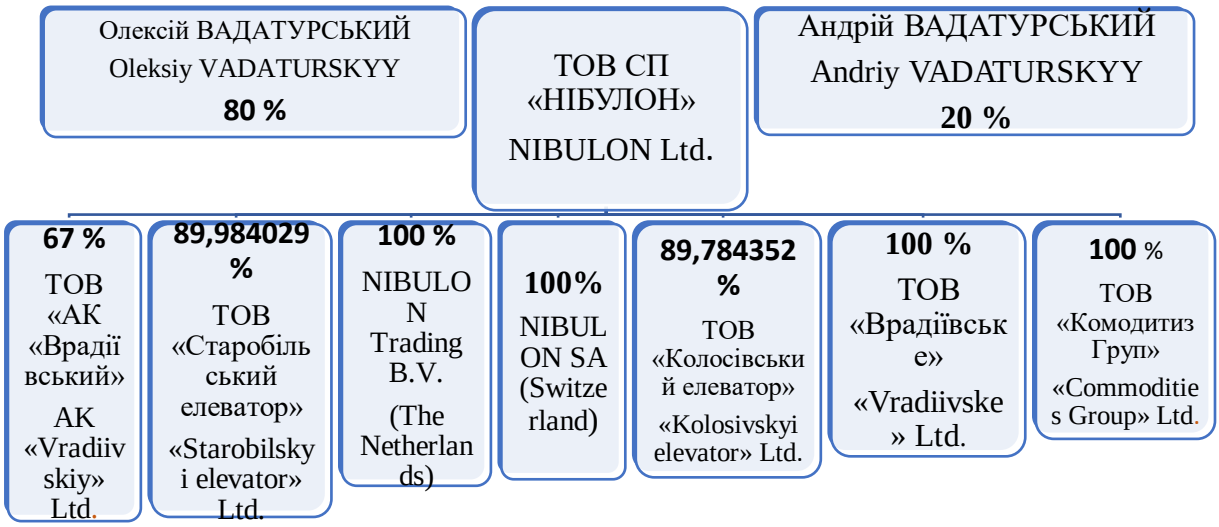

Рисунок 2.3 – Загальна структура ТОВ СП «НІБУЛОН

На жаль, точної та деталізованої адміністративної структури ТОВ СП «НІБУЛОН» у відкритих джерелах знайти досить складно. Однак, на основі доступних звітів та новин, можна скласти загальне уявлення про структуру управління та ключові елементи адміністративної структури «НІБУЛОН»:

Рисунок 2.4 – Структура управління ТОВ СП «НІБУЛОН

На чолі Олексій Вадатурський як засновник та мажоритарний власник.

Наглядова Рада Є колегіальним органом, що здійснює контроль за діяльністю виконавчого органу та захист прав власників. До складу Наглядової ради входили як представники власників, так і незалежні члени.

Дирекція (Виконавчий орган):Генеральний директор: Очолює виконавчий орган та здійснює оперативне управління діяльністю компанії. (Станом на 2019-2020 роки цю посаду обіймав Олексій Вадатурський).

Заступники Генерального директора: Відповідають за ключові напрямки діяльності компанії.

Головний бухгалтер: Керує бухгалтерським обліком та фінансовою звітністю.

Технічний директор: Відповідає за технічний стан та розвиток виробничих потужностей.

Фінансовий директор: Керує фінансовою діяльністю компанії.

Головний ризик-менеджер: Відповідає за управління ризиками.

Регіональні директори: Керують діяльністю компанії в окремих регіонах України, де розташовані філії та виробничі підрозділи.

Помічники та радники Генерального директора: Надають консультаційну та організаційну підтримку керівництву.

Відділи та служби: Функціональні підрозділи, що відповідають за окремі напрямки діяльності (наприклад, відділ експорту, юридичний відділ, відділ логістики, HR-відділ, IT-відділ тощо).

Відокремлені структурні підрозділи (філії): Регіональні представництва та виробничі майданчики компанії в різних областях України.

Підприємства групи «НІБУЛОН»: До складу групи можуть входити дочірні компанії та підприємства, засновником або учасником яких є ТОВ СП «НІБУЛОН»[20].Вищим органом управління ТОВ СП «НІБУЛОН» є ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УЧАСНИКІВ товариства (ВЛАСНИКИ). До компетенції Загальних зборів учасників товариства належать питання: • визначення основних напрямків діяльності та затвердження планів і звітів про виконання; • внесення змін до Статуту; • затвердження результатів діяльності товариства та його дочірніх підприємств тощо. НАГЛЯДОВА РАДА покликана здійснювати захист прав ВЛАСНИКІВ, а також, у межах компетенції, визначеної Статутом та законодавством, контролювати, регулювати та керувати діяльністю ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ. ДИРЕКЦІЯ товариства є ВИКОНАВЧИМ ОРГАНОМ, що здійснює оперативне керівництво товариством. ДИРЕКЦІЯ керується у своїй діяльності законодавством, Статутом товариства, внутрішніми документами, рішеннями ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІВ та НАГЛЯДОВОЇ РАДИ. ГЕНЕРАЛЬНИЙ ДИРЕКТОР товариства є виконавчим органом, що здійснює керівництво його поточною

діяльністю. Служба внутрішнього аудиту підпорядкована та звітує виключно ВЛАСНИКАМ товариства. Хіміко-технологічна та виробничо-технологічна лабораторії підпорядковані ДИРЕКЦІЇ. Керівники відділів, служб, відокремлених структурних підрозділів та споріднених підприємств групи «НІБУЛОН» керуються у своїй роботі відповідними посадовими інструкціями та положеннями.

У лютому 2023 року компанія «НІБУЛОН» оголосила про зміни в організаційній структурі управління з метою досягнення більш ефективного використання ресурсів та покращення операційних показників[21]. Всі види діяльності компанії були розподілені між чотирма ключовими напрямами (рис.2.5):

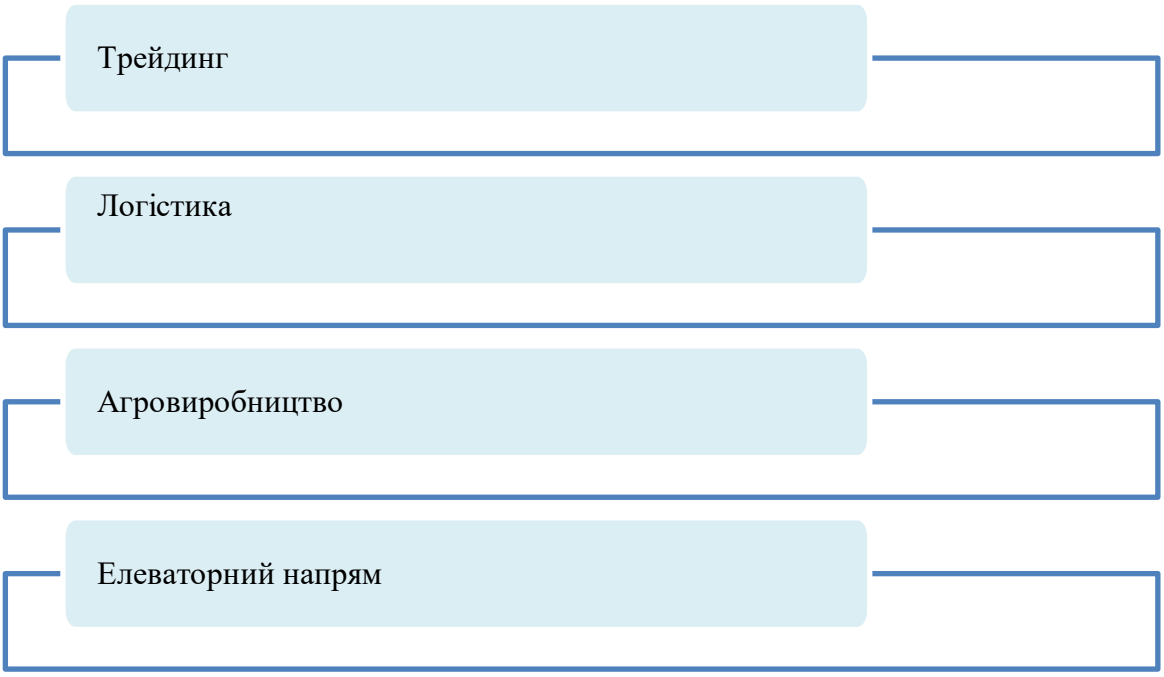

Рисунок 2.5 – Ключові напрямки діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» [21]

2.2 Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН»

Отож, з наведених у розділі 2.1. даних Ми з’ясували, що ТОВ СП «НІБУЛОН» є агорхолдінгом який входить до трійки найкращих аграрних

компаній України та є підприємством з великою історією, найбільшим експортером зерна, який попри негаразди війни продовжує експорт зерна, не зупиняючись ні на один день. Тим самим, своєю безперебійною працею забезпечує як власну економічну безпеку так і продовольчу та економічну безпеку країни в цілому.

Для оцінки фінансово-економічних показників діяльності були обрані показники компанії, зміна яких так чи інакше впливає на загальний результат компанії (Додаток А). Оцінювати показники пропонується за період 2021-2024рр, який власне покаже загальну динаміку роботи підприємства в довоєнний 2021 рік та під час війни.

Таблиця 2.3–

Історичні показники діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН» за 2021-2024 роки [22]

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023рік	2024рік
Кількість персоналу		5 555	4 058	3 722	2 842
Дохід (тис. грн)	25 840 227	40 606 579	15 181308	22 901 411	20 263 013
Чистий прибуток (тис.грн)		1 287 038	-9 348 320	-1 213 790	-2 012 902
Активи(тис.грн)	33 840 777	38 062 165	28 141 742	25 642 347	26 468 442
Гроші та їх еквіваленти тис.грн.	637 190	23 762	241 727	1 267 646	498 593
Довгострокові зобов'язання (тис.грн.)	3 870 183	5 081 249	2 222 641	1 830 139	2 777 782
Поточні зобов'язання	17 684 259	19 430 542	22 691 306	22 196 092	23 051 088
Власний капітал	12 286 335	13 550 374	3 227 795	1 616 116	639 572

Таблиця 2.4 –

Фінансові індикатори ТОВ СП «НІБУЛОН» за 2021-2024 роки[22]

Показники	2020 рік	2021 рік	2022 рік	2023рік	2024рік

Коефіцієнт поточної ліквідності	49,78%	70,25%	30,25%	32,17%	26,54%
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	3,60%	0,12%	1,07%	5,71%	2,16%
Коефіцієнт швидкої ліквідності	14,61%	19,65%	8,7%	11,07%	9,07%
Коефіцієнт автономії	36,31%	35,6%	11,47%	6,3%	2,24%
Рентабельність активів (ROA)		3,38%	-36,68%	-6,29%	-3.69%
Рентабельність власного капіталу (ROE)		9,96%	-123,05%	-66,57%	-86,59%
Чиста маржа		3,17	-68,00%	-7,04%	-4,82%
Коефіцієнт покриття необоротних активів власним капіталом	49,07%	55,51%	15,17%	8,74%	3.14%
Коефіцієнт заборгованості	52,26%	51,05%	80,63%	85,56%	87,09%

Отже, з наведених даних видно, що військові дії на території України негативно вплинули на роботу підприємства. Різке падіння доходу у 2022 році (-62,6% порівняно з 2021 роком) через воєнні умови. Часткове відновлення у 2023–2024 роках, але дохід залишається нижчим за докризовий рівень. Скоротилися активи. Зменшення на 26% у 2022 році відбулося через втрати та окупацію. Але підприємство працює та поступово відбулася стабілізація активів у 2023–2024 роках на рівні ~25–26 млрд грн. Підприємство мало сукупні збитки за роки війни 2022-2024 роки – 12,6 млрд. грн, що пов’язано з втратою майна, логістичних зв’яків та зростанням витрат в зв’язку з підвищенням цін на енергоносії та інші необхідні для роботи підприємства товаро-матеріальні цінності.

В зв'язку з вищеописаним підприємство має надзвичайно низьку ліквідність, підприємство не може покрити поточні борги грошовими коштами. Зменшення довгострокових зобов'язань у 2022–2023 роках на 64%, що свідчить про реструктуризацію боргів (незначне зростання у 2024 році (+51,8%)).

Це були загальні дані про роботу підприємства основані на інформації з відкритих джерел. Далі ми більш детально провели аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства на основі даних фінансової звітності за 2023 рік.

Таблиця 2.5 –

Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 роки [22]

Показники	Рік			Абсол. відхил.		Віднос. відхил.	
	2021	2022	2023	2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Власний капітал, тис. грн.	13 550 374	3 375 734	3 668 613	292879	292879	-75,09	8,68
Обсяг товарної продукції, тис. грн.	39 388 382	14 725 869	22 443 384	-24662513	7717515	-62,61	52,41
Виручка від реалізації валової продукції, тис. грн.	40 606 579	15 181 308	22 901 412	-25425271	7720104	-62,61	50,85
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.	39 107 025	14 047 317	19 683 740	-25059708	5636423	-64,08	40,12
Валовий прибуток, тис. грн.	1 499 554	1 133 991	3 217 672	-365563	2083681	-24,38	183,75

Продовження таблиці 2.5

Чистий прибуток (збиток), тис. грн.	1 287 038	-9 200 381	309 290	-10 487 419	9509671	-814,85	103,36
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	5555	4058	3722	-1497	-336	-26,95	-8,28
Фонд оплати праці, тис. грн.	60416180	63605092	66452588	3188912	2847496	5,28	4,48
Фондовіддача, грн	1,613	0,687	1,063	8,26	0,38	-57,40	54,63
Середньомісячна заробітна плата одного працівника, грн	10 876,00	15 674,00	17854	4798	2180	44,12	13,91
Середньорічна вартість необоротних активів, тис. грн.	24 412 881	21 425 981	21 118 054	-2986900	-307927	-12,23	-1,44
Середньорічна вартість оборотних коштів, тис. грн.	13 649 284	6 863 700	7 140 857	-6785584	277157	-49,71	4,04
Продуктивність праці, тис. грн. /особу	7 090,62	3 628,85	6 029,93	-3461,77	2401,08	-48,82	66,17
Рентабельність власного капіталу, %	9,50	-272,54	8,43	-282,04	280,98	-2969,44	103,09
Рентабельність основної діяльності, %	103,83	108,07	116,35	4,24	8,27	4,08	7,66
Рентабельність підприємства, %	3,29	-65,50	1,57	-68,79	67,07	-2090,10	102,40

Отже, на основі аналізу фінансово-економічних показників ТОВ СП «НІБУЛОН» можна зробити наступні висновки. Чистий дохід від реалізації продукції у 2023 виріс на 50,85% в порівнянні з 2022 роком, проте в 2022 році він зменшився на 62,61% в порівнянні з 2021 роком. В 2023 році відбулося збільшення чистого доходу від реалізації аграрної продукції внаслідок часткового розблокування порту та дією зернового коридору.

В 2022 році можна спостерігати зменшення власного капіталу компанії на 75,09% в порівнянні до 2021 року через використання коштів нерозподіленого прибутку для мінімізації наслідків війни в Україні на персонал підприємства. Попри те, що у компанії у двічі впали оборотні кошти керівництво виплачувало заробітні плати персоналу та фінансувало закупівлю потрібних матеріалів для посадки зерна виключно з власних коштів.

Щодо собівартості продукції, то у поточному році прослідковується збільшення даного показника, внаслідок збільшення обсягу реалізації продукції на 40,12% в порівнянні з 2022 року, що є меншим ніж ріст виручки за цей період. Валовий прибуток підприємства у 2023 році збільшився на 183,75% в порівнянні з попереднім роком, що є позитивними змінами.

У досліджуваного підприємства упродовж періоду 2022-2023 рр. спостерігаємо зростання чистого прибутку на 103,36% у 2023 в порівнянні з 2022 роком. Дану тенденцію характеризуємо як позитивну, адже доходи перевищують витрати, які отримує підприємство отримує внаслідок реалізації господарської діяльності. Зважаючи на те, що в 2022 році ТОВ СП «Нібулон» отримало збиток у розмірі 9200381 тис. грн, отримання прибутку в 2023 році є показником ефективного менеджменту та спільної роботи усіх працівників.

В 2022 році відбулось зменшення чисельності працівників на 1497 чол в порівнянні з 2021 роком, а в 2023 на 336 чол., що пов’язано із виїздом працівників закордон через постійні атаки Миколаївської області. Позитивним є збільшення середньомісячної заробітної плати у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 44,12%.

Вкрай позитивною тенденцією є зростання продуктивності праці, адже через зменшення кількості працівників на 336 чоловік в 2023 році, відбулось зростання продуктивності на 66,17% в порівняні до 2021, такий ріст засвідчує збільшення ефективності праці працівників.

Позитивною динамікою характеризується збільшення показників рентабельності ТОВ СП «НІБУЛОН» що засвідчує збільшення прибутковості

компанії у 2023 році. Адже незважаючи на війну компанія не тільки залишилась на плаву, але й отримала покращення показників своєї діяльності.

Фінансова політика ТОВ СП «НІБУЛОН» спрямована на забезпечення його конкурентоздатності і підтримки якості продукції на високому рівні, відповідно до цього виділяються кошти для забезпечення ефективного функціонування ТОВ СП «Нібулон» на ринку України та закордоном.

Основні доходи ТОВ СП «Нібулон» отримує від реалізації своєї продукції та авансових платежів, отож пропонуємо проаналізувати динаміку доходів компанії за період 2021-2023 рр (Додаток В).

Отже, аналізуючи динаміку доходів ТОВ СП «Нібулон» ми бачимо їх зменшення в 2022-2023 рр, що було викликано війною в Україні, через яку компанія втратила частину своїх активів, адже її потужності знаходяться в Миколаївській області, яка постійно піддається ракетним атакам зі сторони рф.

Надходження від реалізації продукції в 2023 році зменшились на 34,22% в порівнянні з 2022 року та на 54,83% в порівнянні з 2021 року. Позитивним є збільшення надходжень від цільового фінансування у 2023 році в порівнянні з 2022 роком на 553,52%.

Також в 2023 році зростання відбулось у надходженнях від повернення податків та зборів - 32,84%, від субсидій та дотацій 47,31%. Власне ці надходження відображають державну політику з допомоги аграрному бізнесу під час військового стану.

Позитивний ріст демонструють надходження авансів від клієнтів компанії – 83,86% та надходження від відсотків 930,29%. Негативним в діяльності ТОВ СП «Нібулон» є зменшення інших надходжень – 98,43% в 2023 році в порівнянні до 2022, надходження від погашення та від отримання позик – 54,42% та 70,15%. В цілому загальна сума усіх доходів в 2023 році зменшилась на 5,53% до показників 2022 року.

Далі ми проаналізували структуру доходів ТОВ СП «НІБУЛОН» (табл. 2.6), що дало можливість з'ясувати та оцінити об'єм доходу від кожного виду діяльності агрохолдінгу.

Таблиця 2.6–

Оцінка структури доходів ТОВ СП «НІБУЛОН» за період 2021-2023 рр, %

Вид доходу	2021	2022	2023	Абсолютне відхилення		Відносне відхилення	
				2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Надходження від реалізації продукції	11,82	11,68	8,13	-0,14	-3,55	-1,19	-30,37
Повернення податків і зборів	7,22	6,47	9,10	-0,74	2,63	-10,31	40,61
у тому числі податку на додану вартість	7,22	6,47	9,07	-0,74	2,60	-10,27	40,17
Цільового фінансування	0,03	0,04	0,27	0,01	0,23	35,14	591,75
Надходження від субсидій, дотацій	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-83,76	55,75
Надходження авансів від покупців і замовників	44,13	30,24	58,86	-13,89	28,61	-31,47	94,62
Надходження від повернення авансів	0,03	0,08	0,08	0,05	0,00	159,63	5,55
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	0,01	0,02	0,20	0,01	0,18	152,33	990,56
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	78,79	-15,45
Надходження від операційної оренди	0,01	0,03	0,04	0,02	0,01	282,21	31,17
Інші надходження	0,00	0,46	0,01	0,46	-0,46	24951,87	-98,34
Надходження від реалізації необоротних активів	0,41	0,00	0,09	-0,41	0,09	-100,00	-

Продовження таблиці 2.6

Надходження від отриманих відсотків	0,00	0,00	0,07	0,00	0,07	-77,02	97006,85
Надходження від погашення позик	0,02	0,07	0,03	0,05	-0,04	213,00	-51,76
Надходження від отримання позик	29,10	44,42	14,03	15,32	-30,39	52,66	-68,41
Всього надходжень	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Аналізуючи структуру доходів ТОВ СП «НІБУЛОН», слід відміти, що в період 2021-2023 значно зменшилась частка надходжень віл отримання позик – 68,41% в 2023 році в порівнянні до 2022 року. Саме в 2022 році частка цих надходжень становила основу всіх прибутків ТОВ СП «Нібулон» - 44,42%. Значний ріст по структурі частки надходжень спостерігається в категорії надходження авансів від покупців і замовників з 44,13% в 2021 році до 58,86% в 2023 році. Саме аванси від покупців та клієнтів ТОВ СП «Нібулон» стали основним джерел фінансування діяльності компанії, адже більшість клієнтів чудово розуміє, яка складна ситуація в компанії, і тому змінили умови свого договору на попередню виплату авансів. Дані кошти керівництво ТОВ СП «НІБУЛОН» використала на будівництво перевантажувального зернового терміналу на Дунаї, через який компанія експортувала свою продукцію. В ТОВ СП «Нібулон» скоротила частка надходжень від реалізації продукції, так як більше ніж 80% клієнтів робили авансові платежі. Також можна спостерігати зростання частки надходжень від Повернення податків і зборів з 7,22% в 2021 році до 9,10% в 2023 році.

В підсумку пропонуємо візуалізувати структуру доходів ТОВ СП «НІБУЛОН» та визначити який з доходів компанії становив найбільшу частку (рис. 2.6).

Рисунок 2.6 – Структура доходів ТОВ СП «НІБУЛОН» %

Отож, ми бачимо, що основу доходів компанії становили надходження авансі ввід покупців та клієнтів – 59% та надходження від отримання позик – 14%. В цілому слід зазначити, що попри військові атаки ТОВ СП «Нібулон» експортувала зерно та виконувала свої зобов'язання перед клієнтами. Також компанія ефективно використовувала різні програми підтримки розвитку бізнесу та налагодила доставку зерна через Дунай.

Попри позитивні дії керівництва в ТОВ СП «Нібулон» скоротились загальні доходи в 2023-2024роках, що власне потребує вирішення та впровадження інноваційних програм для оптимізації процесів та скорочення витрат, які в підсумку матимуть позитивний вплив на загальну динаміку доходів та забезпечать фінансову безпеку агрохолдингу.

2.2 Аналіз можливості банкрутства ТОВ СП «НІБУЛОН»

Розглянувши різні показники, що характеризують фінансовий стан підприємства ми можемо узагальнити, що фінансовий стан це такий стан, за

якого підприємство спроможне забезпечити постійне та безперебійне фінансування своєї діяльності, а також його здатність розплатитися за своїми зобов'язаннями з іншими суб'єктами господарської діяльності, своїми кредиторами та державою. Тобто аналіз фінансового стану відображає рівень фінансової безпеки досліджуваного підприємства, а отже може бути визначеним, як спосіб її оцінювання.

Обираючи метод оцінювання, необхідно ретельно аналізувати доцільність застосування комплексу аналітичних процедур [23].

Якщо розглядати міжнародну практику оцінювання фінансового стану підприємства, то зарубіжні науковці пропонують використовувати математичні моделі, за допомогою яких формується узагальнюючий показник фінансового стану підприємства – інтегральна оцінка. Найчастіше використовуваними моделями є моделі Альтмана, Ліса, Спрінгейта, Таффлера і Тішоу, Чессера, Конана і Гольдера. Вітчизняні науковці також займалися розробкою адаптованих методик до українських реалій та умов господарювання. Серед таких методик варто виділити розроблені Р. С. Сайфуліним і Г. Г. Кадиковим та О. О. Терещенком [24].

Ми в нашій роботі застосували модель Альтмана, яка є п'ятифакторною та передбачає використання для розрахунків наступних показників (факторів впливу):

– частка чистого оборотного капіталу в активах (F_1);

– відношення накопиченого прибутку до активів (F_2);

– рентабельність активів (F_3);

– відношення ринкової вартості емітованих акцій до власних та довгострокових залучених коштів (F_4);

– відношення чистого доходу від реалізації продукції до активів підприємства (F_5).

Модель має такий вигляд:

$$Z_{al} = 1{,}2F_1 + 1{,}4F_2 + 3{,}3F_3 + 0{,}6F_4 + 1{,}0F_5. \quad (2.1)$$

Використовуючи показники Балансу ТОВ СП «Нібулон» розрахуємо Zфактор Альтмана та результати наведемо у табл. 2.7.

Таблиця 2.7 –

Розрахунок Z-фактору Альтмана для ТОВ СП «НІБУЛОН» [22]

Змінна	Формула розрахунку	2021	2022	2023
X1	X1 = Ф.№1 (р.1495+ р.1595 – р.1095)/ Ф.№1 р.1300	-0,035	-0,562	-0,038
X2	X2 = Ф.№1 р.1420 / Ф.№1 р.1300	0,097	-0,183	-0,152
X3	X3 = Ф.№2 р.2350 / Ф.№1 р.1300	0,035	-0,332	0,011
X4	X4=Ф.№1(р.1495+ р.1800)/Ф.№1(р.1510+р.1600+р.1615)	1,006	0,186	0,199
X5	X5 = Ф.№2 (р.2350 +р. 2050) / Ф.№1 р.1300	1,057	1,057	0,508
ZАльтмана	Z = 1,2·X1 + 1,4·X2 + 3,3·X3 + 0,6·X4 + 0,999·X5	2,872	-0,185	1,084

З табл. 2.6 бачимо, що значення Z-фактору Альтмана для ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр. складають:

- ZАльтмана2021 = 2,872 у 2021 р.;
- ZАльтмана2022 = -0,185 у 2022 р.;
- ZАльтмана2023 = 1,084 у 2023 р.;

Оскільки Z-фактор Альтмана для ТОВ СП «Нібулон» за 2021 знаходився в межах 2,9 банкрутство було можливим, проте не загрожувало компаній, в 2022 році імовірність банкрутства була дуже високою, оскільки компанія зазнала збитків у розмірі 9 млрд та сума нерозподіленого збитку склала 5,2 млрд. грн. В 2023 році спостерігається покращення показника,

проте ризик банкрутства високий і менеджменту ТОВ СП «Нібулон» потрібно розробити ефективну кризову систему для виходу із кризи.

Також ми розглянули можливість настання банкрутства за моделлю Тафлера модель Таффлера та Тішоу яка є простою у розрахунку, проте не може застосовуватися для вітчизняних підприємств, оскільки побудована на основі даних підприємств Англії. Загалом, модель має наступний вигляд:

$$Z_{tt} = 0{,}53F_1 + 0{,}13F_2 + 0{,}18F_3 + 0{,}16F_4. \qquad (2.2)$$

де F_1 – відношення операційного прибутку до поточних зобов'язань;

F_2 – відношення оборотних активів до зобов'язань;

F_3 – відношення поточних зобов'язань до загальної вартості активів підприємства;

F_4 – відношення чистого доходу до загальної вартості активів.

Недоліком моделі є те, що вона застосовується лише для тих підприємств, які котирують свої акції на фондових біржах.

Аналіз ймовірності банкрутства ТОВ СП «Нібулон» за допомогою моделі Р. Таффлера наведено в табл. 2.8. Значення Z за чотирьох-факторної прогнозної моделі Р. Таффлера розраховано за даними Балансу та Звіту про фінансові результати для ТОВ СП «Нібулон» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.8–

Розрахунок Z-фактору Р. Тафлера для ТОВ СП «Нібулон»

Змінна	Формула розрахунку	2021	2022	2023
X1	X1 = Ф.№2 р.2190/ Ф.№1 р.1695	0,131	-0,078	0,110
X2	X2 = Ф.№1 р.1195/ Ф.№1 (р.1595 +1695)	0,562	0,275	0,290
X3	X3 = Ф.№2 р.1695 / Ф.№1 р.1300	0,397	0,806	0,785
X4	X4= Ф.№2 р.2000 / Ф.№1 р.1300	1,061	0,539	0,810
Z Тафлера	Z = 0,53·X1 + 0,13·X2 + 3,3·X3 + 0,18·X4	1,716	2,752	2,834

Результати розрахунок ймовірності банкрутства ТОВ СП «Нібулон» за моделлю Р. Таффлера, відображені у табл. 2.7, показали, що цей показник за 2021-2023 рр. складав:

- ZТафлера2021 = 1,716 у 2021 р.;
- ZТафлера2022 = 2,752 у 2022 р.;
- ZТафлера2023 = 2,834 у 2023 р.;

За моделлю Р. Таффлера, якщо для підприємство значення ZТафлера >0,3, то банкрутство малоймовірне, а при Z <0,2 ймовірність банкрутства дуже висока. Оскільки для ТОВ СП «Нібулон» значення ZТафлера у 2021-2023 рр. значно перевищує 0,3, то банкрутство на підприємстві малоймовірне.

Отже, проведені розрахунки за моделями Альтмана банкрутство загрожує, проте за Таффлера для ТОВ СП «НІБУЛОН» банкрутство малоймовірне. Мінусом моделі Таффлера є те, що вона не враховує показники нерозподіленого прибутку (збитку) та показники чистого прибутку (збитку), які в досліджуваної компанії в період 2022-2023 критично зменшились.

В підсумку розрахуємо рівень економічної безпеки підприємства за R моделлю, результати занесемо до таблиці 2.9.

Таблиця 2.9–

Розрахунок економічної безпеки за R-моделлю для ТОВ СП «Нібулон»

Змінна	Формула розрахунку	2021	2022	2023
К1	К1= Ф.№2 р.1595 / Ф.№1 р.1300	0,397	0,079	0,085
К2	К2 = Ф.№2 р.2350 / Ф.№1 р.1495	0,098	-2,896	0,084
К3	К3 = Ф.№2 р.2000 / Ф.№1 р.1300	1,061	0,539	0,810
К4	К4 = Ф.№2 р.2350 / Ф.№2 р.2550	0,261	-0,500	0,052
Rмодель	К=0,838 К1+К2+0,054 К3+0,63 К4	0,652	-3,116	0,232

Проаналізувавши економічну безпеку підприємства за R-моделлю, спостерігаємо, що ймовірність банкрутства компанії в 2022 році була високою,

що було викликано отриманням збитків, проте в 2023 році рівень виникнення банкрутства зменшився, про свідчить і покращення загальних фінансових показників та поступове зменшення обсягів нерозподіленого збитку, проте все ще існує загроза.

Висновки до розділу 2

В другому розділі свого дослідження ми з’ясували, що ТОВ СП «НІБУЛОН», це великий агрохолдинг, провідний гравець аграрного сектору України, що базується в Миколаївській області, є інтегрованою сільськогосподарською компанією, яка охоплює виробництво, переробку, зберігання та експорт широкого спектра сільськогосподарської продукції, включаючи зернові, олійні культури та продукти їхньої переробки, а також біомасу.

В умовах триваючої війни в Україні, діяльність компанії «НІБУЛОН», як і всього аграрного сектору, може зазнавати значних викликів, пов'язаних з логістикою, безпекою, доступом до фінансування та змінами на світових ринках. Однак, враховуючи її потужну інфраструктуру та стратегічне значення для експорту, «НІБУЛОН», ймовірно, продовжує відігравати важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки та підтримці економіки України.

Згідно з наявними даними, власником 100% частки у статутному фонді ТОВ СП «НІБУЛОН» є Вадатурський Андрій Олексійович. З одного боку, це забезпечує оперативність прийняття управлінських рішень та цілісність стратегічного бачення. З іншого боку, існує потенційний ризик монополізації управлінських рішень, що може призвести до суб'єктивізму в процесах планування та управління фінансовим станом компанії. Відсутність диверсифікованої структури власності також може обмежувати

можливості залучення експертизи та фінансових ресурсів від різних зацікавлених сторін. Ми з1ясували, що ТОВ СП «НІБУЛОН» є агорхолдінгом який входить до трійки найкращих аграрних компаній України та є підприємством з великою історією, найбільшим експортером зерна, який попри негаразди війни продовжує експорт зерна, не зупиняючись ні на один день. Тим самим, своєю безперебійною працею забезпечує як власну економічну безпеку так і продовольчу та економічну безпеку країни в цілому.

Військові дії на території України негативно вплинули на роботу підприємства. Різке падіння доходу у 2022 році (-62,6% порівняно з 2021 роком) через воєнні умови. Часткове відновлення у 2023–2024 роках, але дохід залишається нижчим за докризовий рівень. Скоротилися активи. Зменшення на 26% у 2022 році відбулося через втрати та окупацію. Але підприємство працює та поступово відбулася стабілізація активів у 2023–2024 роках на рівні ~25–26 млрд грн. Підприємство мало сукупні збитки за роки війни 2022-2024 роки – 12,6 млрд. гривень, що пов’язано з втратою майна, логістичних зв’яків та зростанням витрат в зв’язку з підвищенням цін на енергоносії та інші необхідні для роботи підприємства товаро-матеріальні цінності.

В зв’язку з вищеописаним підприємство має надзвичайно низьку ліквідність, підприємство не може покрити поточні борги грошовими коштами. Зменшення довгострокових зобов’язань у 2022–2023 роках на 64%, що свідчить про реструктуризацію боргів (незначне зростання у 2024 році (+51,8%)).

Але позитивною тенденцією є зростання продуктивності праці, адже через зменшення кількості працівників на 336 чоловік в 2023 році, відбулось зростання продуктивності на 66,17% в порівняні до 2021, такий ріст засвідчує збільшення ефективності праці працівників.

Позитивною динамікою характеризується збільшення показників рентабельності ТОВ СП «НІБУЛОН» що засвідчує збільшення прибутковості компанії у 2023 році. Адже незважаючи на війну компанія не тільки залишилась на плаву, але й отримала покращення показників своєї діяльності.

Фінансова політика ТОВ СП «НІБУЛОН» спрямована на забезпечення його конкурентоздатності і підтримки якості продукції на високому рівні, відповідно до цього виділяються кошти для забезпечення ефективного функціонування ТОВ СП «Нібулон» на ринку України та закордоном.

Основні доходи ТОВ СП «Нібулон» отримує від реалізації своєї продукції та авансових платежів. Надходження від реалізації продукції в 2023 році зменшились на 34,22% в порівнянні з 2022 року та на 54,83% в порівнянні з 2021 року. Позитивним є збільшення надходжень від цільового фінансування у 2023 році в порівнянні з 2022 роком на 553,52%.

Також в 2023 році зростання відбулось у надходженнях від повернення податків та зборів - 32,84%, від субсидій та дотацій 47,31%. Власне ці надходження відображають державну політику з допомоги аграрному бізнесу під час військового стану.

Позитивний ріст демонструють надходження авансів від клієнтів компанії – 83,86% та надходження від відсотків 930,29%. Негативним в діяльності ТОВ СП «Нібулон» є зменшення інших надходжень – 98,43% в 2023 році в порівнянні до 2022, надходження від погашення та від отримання позик – 54,42% та 70,15%. В цілому загальна сума усіх доходів в 2023 році зменшилась на 5,53% до показників 2022 року.

Аналізуючи структуру доходів ТОВ СП «НІБУЛОН», слід відміти, що в період 2021-2023 значно зменшилась частка надходжень віл отримання позик – 68,41% в 2023 році в порівнянні до 2022 року. Саме в 2022 році частка цих надходжень становила основу всіх прибутків ТОВ СП «Нібулон»

- 44,42%. Значний ріст по структурі частки надходжень спостерігається в категорії надходження авансів від покупців і замовників з 44,13% в 2021 році до 58,86% в 2023 році. Саме аванси від покупців та клієнтів ТОВ СП «Нібулон» стали основним джерел фінансування діяльності компанії, адже більшість клієнтів чудово розуміє, яка складна ситуація в компанії, і тому змінили умови свого договору на попередню виплату авансів. Дані кошти керівництво ТОВ СП «НІБУЛОН» використала на будівництво перевантажувального зернового терміналу на Дунаї, через який компанія експортувала свою продукцію. В ТОВ СП «Нібулон» скоротила частка надходжень від реалізації продукції, так як більше ніж 80% клієнтів робили авансові платежі.

Попри позитивні дії керівництва в ТОВ СП «Нібулон» скоротились загальні доходи в 2023-2024роках, що власне потребує вирішення та впровадження інноваційних програм для оптимізації процесів та скорочення витрат, які в підсумку матимуть позитивний вплив на загальну динаміку доходів та забезпечать фінансову безпеку агрохолдингу.

Проаналізувавши економічну безпеку підприємства за R-моделлю, ми побачили , що ймовірність банкрутства компанії на початку російського вторгнення в 2022 році була високою, що було викликано отриманням збитків, проте вже в 2023 році рівень виникнення банкрутства зменшився, про свідчить і покращення загальних фінансових показників та поступове зменшення обсягів нерозподіленого збитку, проте все ще існує загроза, тому підприємству необхідно прийняти необхідні заходи для підвищення рентабельності та прибутковості, щоб підтримувати економічну безпеку на гарному рівні. Сьогодення диктує нові умови – цифровізація усіх процесів виробництва стає необхідністю, тож в наступному розділі ми розглянемо іноземний досвід та запропонуємо деякі заходи.

3 ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ СИСТЕМОЮ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

3.1 Впровадження цифрових технологій в аграрному секторі як символ економічної безпеки

Цифрова революція докорінно змінює ландшафт традиційного бізнесу, і агропромисловий комплекс України не залишається осторонь цих трансформацій. Попри усталений стереотип про консервативність сільського господарства, українські агрогіганти, зокрема «НІБУЛОН», демонструють вражаючу готовність до впровадження цифрових інновацій. Ця компанія стала символом стійкості та далекоглядності, продовжуючи інвестувати в технологічне майбутнє навіть у тіні воєнних дій та зазнаних втрат.

Показовим прикладом цієї стратегічної гнучкості стало рішення ТОВ СП «НІБУЛОН», прийняте восени 2022 року в умовах зростаючої загрози ракетних обстрілів та енергетичного колапсу, про інтеграцію хмарних технологій. Цей превентивний крок мав на меті гарантувати безперервність ключових бізнес-процесів, оскільки перебої з електропостачанням могли призвести до тривалої зупинки діяльності та втрати доступу до критично важливих цифрових інструментів. Більше того, хмарна інфраструктура забезпечила необхідний віддалений доступ до робочих ресурсів для значної кількості співробітників, які змушені були змінити місце проживання. Впровадження хмарних технологій стало не лише інструментом забезпечення операційної стійкості, але й надійним способом захисту цінних корпоративних даних.

Після всебічного вивчення можливих рішень, вибір «НІБУЛОНу» зупинився на Microsoft Azure як оптимальній платформі, що комплексно покрила потреби всіх ключових бізнес-сервісів. Це стратегічне рішення

мінімізувало ризик виникнення будь-яких перебоїв у роботі компанії. На додаток, для резервування каналів зв'язку та забезпечення безперебійного доступу до мережі, було встановлено обладнання супутникового зв'язку STARLINK. У 2023 році «НІБУЛОН» розпочав процес цифрової трансформації свого бізнесу, орієнтованого на розв'язання таких завдань:

– автоматизація ключових напрямів діяльності компанії, включаючи трейдинг, логістику, сільське господарство та елеватори;

– стандартизація та автоматизація наскрізних бізнес-процесів [25].

Цей процес цифровізації становить частину комплексу стабілізаційних заходів, спрямованих на забезпечення життєдіяльності та підтримку експорту в умовах війни, а також слугує підґрунтям для відновлення та подальшого розвитку.

Ключовим компонентом IT-архітектури стане модернізована ERPсистема, яка реалізуватиме інтегроване рішення, що охоплює всі бізнеспроцеси, системи звітності та обліку, а також управління життєвим циклом виконання зобов'язань і кадровий облік. Одночасно з оновленням ERPсистеми, компанія «НІБУЛОН» приділяє увагу впровадженню електронного документообігу, системи ефективного землеробства та обліку ресурсів.

Починаючи з 1 серпня 2023 року, компанія «НІБУЛОН» перейшла на систему електронного документообігу у своїй взаємодії з постачальниками. Це призвело до того, що більшість агровиробників охоче приймає електронний документообіг як більш зручний та сучасний спосіб взаємодії[25].

У той же час слід відзначити, що для організації ефективної системи управління документами та автоматизації діловодних процесів, досягнення якої забезпечується відповідним комплексним програмним забезпеченням, ТОВ СП «НІБУЛОН» вже у 2014 році придбало Систему електронного документообігу «Megapolis. Документообіг» (розробник – ТОВ «Софтлайн

ІТ»). Для організації ефективної роботи цієї системи, підприємство отримало ліцензії на використання програми та обладнало робочі місця реєстраторів передовою спеціалізованою технікою, такою як швидкісний сканер, ручка сканер та принтер для друкування реєстраційного номера (штрих-коду). Це ще раз підтверджує, що ТОВ СП «НІБУЛОН» використовує передові технології у різних галузях [26]. Як результат впровадження Системи електронного документообігу (СЕД) на ТОВ СП «НІБУЛОН», були досягнуті такі переваги:

− створення єдиного інформаційного простору та комунікаційних каналів, які об'єднують всіх працівників;

− підвищення ефективності інформаційного та документаційного забезпечення підприємства;

− скорочення термінів підготовки та узгодження документів;

− збільшення швидкості обробки паперових документів та подальше зменшення частки паперового документообігу за рахунок використання технологій штрих-кодування, сканування, розпізнавання та механізмів електронного цифрового підпису;

− скорочення термінів створення організаційно-розпорядчих документів та підвищення відповідальності за їх виконання;

− забезпечення ефективного контролю виконання наказів, доручень керівництва та інших завдань;

− зменшення термінів обробки вхідних і вихідних документів;

− впровадження єдиного стандарту роботи з електронними документами для забезпечення захищеності та доступності документів;

− встановлення регламентів автоматизованої роботи з документами;

− перехід до повністю безпаперового (електронного) документообігу;

− створення електронного архіву підприємства.

Широка трансформація передуватиме модернізації технічного парку, що розпочнеться із центрального офісу в Києві та розгортається далі до Миколаєва, філій та елеваторів. Зміни також торкнуться підходів до управління ІТ-інфраструктурою, здійснюючи зсув у бік централізованого управління інфраструктурою взагалі та корпоративною мережею зокрема. Компанія планує посилити використання хмарних сервісів, приділити більше уваги питанням резервування інфраструктури, даних та сервісів, а також підвищити рівень кібербезпеки.

Також ТОВ СП «НІБУЛОН»планує до 2024 року повністю перейти на технологію точного висіву соняшнику та кукурудзи. Точне землеробство передбачає використання технологій (програмного забезпечення, обладнання та ІТ) для забезпечення належних умов для сільськогосподарських культур та ґрунту. Попит на точне землеробство зростає в аграрному секторі, оскільки воно підвищує рослинництво та ефективність сільського господарства. Ро́боти використовуються в різних сільськогосподарських додатках, включаючи посів, боротьбу з бур'янами, збирання, збирання врожаю, моніторинг та аналіз ґрунту, які називаються сільськогосподарськими роботами. Ро́боти в агропромисловому секторі значно зменшують втручання людини і набагато ефективніші, ніж люди, в сільськогосподарській практиці. У компанії «НІБУЛОН» щороку на двох-трьох сівалках установлюють обладнання для точного висіву Precision Planting і до 2024 року планують повністю перейти на таку технологію сівби соняшнику та кукурудзи.

Безперечно, цифрова трансформація сприятиме підвищенню управлінської ефективності, зміцненню внутрішнього контролю та якості прийняття стратегічних рішень. Також вона спростить взаємодію як всередині організації між її підрозділами, так і зовнішніми стейкхолдерами, такими як постачальники, пайовики, фінансові установи і інші. Все це надасть

можливість збільшити прибутковість компанії як в поточному періоді так і в довгостроковій перспективі.

Рисунок 3.1 – Причини необхідності цифровізації процесів ТОВ СП «НІБУЛОН»

В світі використовується дуже багато сучасних цифрових технологій саме в галузі АПК. Основні з них наведені (табл.3.1):

Таблиця 3.1 –

Сучасні цифрові технології в галузі АПК

Назва програми	Умови кредитування
Робототехніка	Тепер роботи доять корів, збирають полуницю та обробляють туші на переробних підприємствах. Робототехніка в сільському господарстві представляє світовий ринок вартістю понад 5 мільярдів доларів і, за прогнозами, подвоїться протягом наступних п'яти років [27]

Продовження таблиці 3.1

Інтернет речей і датчики	Можливість відстежувати продукти та живих тварин, виявляти проблеми зі здоров'ям та оцінювати навколишнє середовище всередині ферми або поглинання вологи з ґрунту в режимі реального часу має величезну цінність для вирішення основних проблем клімату/сталого розвитку, добробуту тварин та відстеження в ланцюжку поставок харчових продуктів. [28].
Штучний інтелект (ШІ):	багато кар'єр у продовольстві та сільському господарстві покладаються на навчання на практиці, а не на явну передачу знань. Це створює реальні проблеми, наприклад, як уникнути людських помилок, непорозумінь та когнітивних упереджень. Штучний інтелект, швидше за все, змінить функціонування професій експертів з сільського господарства і консультантів. Більш точні дані будуть доступні швидше, але все одно потребуватимуть інтерпретації. [29].
3D-принтери:	Здатність 3D-принтерів ремонтувати машини, друкувати або навіть виготовляти протез для тварини забезпечує явну перевагу фермам у всьому світі.
Дрони	Здатність дронів полетіти туди, де люди не можуть побачити, і побачити те, що нелегко спостерігати з землі, створює реальне уявлення про захист від шкідників, внесення добрив і гербіцидів, зрошення та терміни збору врожаю.
Блокчейн	Може створити прозорість у секторі, який часто не може завоювати довіру споживачів. Блокчейн – це можливість для харчової промисловості відновити свої високі позиції. Блокчейн можливо використовувати як інструмент для вирішення занепокоєння споживачів щодо походження та безпеки харчових продуктів. [30].
Аналітика даних (data analytics	До 2025 року світ зберігатиме 175 зеттабайт даних. Передбачається, що майбутнє збору, контролю (або захисту) та обробки даних виправдає високі оцінки агротехнологічних стартапів. Аналіз даних може відкрити нові значущі ідеї для фермерів і виробників продуктів харчування. Розмір глобального ринку аналітики великих даних у сільському господарстві оцінювався в 877,5 мільйонів доларів США в 2022 році, і очікується, що він зросте на 7,63% протягом прогнозованого періоду, досягнувши 1363,96 мільйонів доларів США до 2028 року [31].
Підключення до хмари	Хмарні обчислювальні служби використовують підключення до Інтернету в режимі реального часу, щоб запропонувати більш гнучкі ресурси та економію на масштабі, ніж доступні зі звичайними серверними або навіть периферійними варіантами. Вимога до підключення, особливо 5G, є справжньою проблемою, коли багато ферм ще не підключені взагалі.

Розглянемо основні цифрові технології, які є найбільш актуальними у сучасному світовому агропромисловому комплексі:

Північна Америка є провідним регіональним ринком сільськогосподарських роботів, а Азіатсько-Тихоокеанський регіон, за

прогнозами, стане ключовим ринком у найближчі роки. Світовий ринок сільськогосподарських роботів оцінюється в 7,08 млрд доларів США в 2023 році. Прогнозується, що світові продажі сільськогосподарських роботів зростатимуть на 18% в середньорічному обчисленні в період між 2023 і 2033 роками [32].

Ізраїль, Австралія, США та більшість європейських країн, впроваджують «Інтернет речей» (IoT) у свої сільськогосподарські практики для отримання кращих та передових продуктів. Зокрема, Ізраїль лідирує в галузі розумного землеробства, незважаючи на те, що географія країни не є природно сприятливою для сільського господарства, Тель-Авів є світовим лідером у сільськогосподарських дослідженнях і розробках[28].

Австралія використовує штучний інтелект для вирішення проблем, пов'язаних із суворим кліматом. Країна використовує ШІ для прогнозування погодних умов, управління водними ресурсами та моніторингу стану посівів. Такі компанії, як The Yield, австралійська агротехнологічна компанія, використовують ШІ, щоб надавати фермерам дані про їхні врожаї в режимі реального часу [29].

в М'янмі використовують 3D-друк для створення інструментів. Спочатку вони використовували верстати з ЧПУ для створення прототипів своїх інструментів, але це було досить повільно і дорого. Включення технології 3D-друку у виробничий процес допомогло їм швидше створювати якісні інструменти та вдосконалювати виробничий процес. Таким чином, вони можуть повністю адаптувати інструменти до їх використання та покращити свою сільськогосподарську діяльність. Крім того, для такого роду використання настільні 3D-принтери чудово підходять тим, що дозволяють друкувати їх безпосередньо на місці.

Південна Корея використовує дрони приблизно для 30% сільськогосподарських обприскувань. DRON Assistance, компанія, що

фінансово підтримується ПРООН у Молдові та Європейським Союзом, за допомогою дронів надає молдовським фермерам інтелектуальні послуги: боротьбу зі шкідниками та бур'янами, картографування та моніторинг сільськогосподарських угідь. Китай є провідним світовим виробником дронів. XAG, компанія з виробництва безпілотників у Гуанчжоу, зараз має 42 000 безпілотників, які виконують понад 1,2 мільйона польотів щодня. Фермери стежать за своїми посівами, розподіляють насіння та ефективніше вносять добрива. Використання безпілотних літальних апаратів або дронів у сільському господарстві розширюється в Китаї з незрівнянною швидкістю в інших країнах завдяки прогресу в технології автономної навігації та наявності компетентних операторів [33].

Технологію блокчейн канадські компанії використовують у ланцюжку поставок пива, глобальний харчовий ланцюг Walmart і FDA розглядають блокчейн як інструмент для вирішення занепокоєння споживачів щодо походження та безпеки харчових продуктів. Інноваційний блокчейн-підхід дозволяє гаїтянським фермерам отримати доступ до експортних ринків і підвищити доходи. Цей проект з розвитку бізнесу та інвестицій (BDI) на Гаїті підтримав розвиток приватного сектору, допомігши понад 1300 виробникам авокадо, какао, кави та манго експортувати їх до США, Європи та Японії. 20% стейкхолдерів, які скористалися цим проектом, були жінками, а 32 % жили в районах, що постраждали від стихійного лиха. Субсидії в проекті не застосовувалися. Замість цього він надав оборотний капітал фермерам і постачальникам послуг зі збору, обробки, пакування та доставки, використовуючи інноваційне блокчейн-рішення для відстеження та платежів [30].

Незважаючи на те, що для поширення хмарних обчислень знадобився певний час, лідером, як і слід було очікувати, є технологічний гігант Японія, за якою слідують Китай і США. Цікаво, що деякі країни Східної Африки також зуміли скористатися цим, хоча ця практика все ще перебуває на стадії

зародження. Якщо поглянути на Азію, то Японія, звичайно, на першому місці, Корея стоїть на 8 позиції, Сінгапур на 10-ій, Малайзія в 13-ій, а Індія займає 19-ту позицію. Бутан, який є відносно новою країною в галузі ІКТ, швидко усвідомив важливість ІКТ і впроваджує їх у всіх секторах, включаючи сільське господарство [34].

У США такі компанії, як Farmobile, The Climate Corporation, Trimble, Farmers Edge, Ag Leader і John Deere, створюють власні мережі. Farmobile використовує традиційні мережі стільникового зв'язку (за наявності) для негайної передачі даних у хмару Farmobile. Деякі компанії, наприклад, Trilogy, виступають за використання у фермерському господарстві приватної мережі 4G LTE. Приватна мережа 4G LTE не використовує більш традиційну мережу мобільного зв'язку. Дані збираються безпосередньо через шину CAN на тракторі, комбайні чи обприскувачі. Передача даних у хмару залежить від того, як Climate Corporation (Bayer) спочатку передає ці дані з шини CAN через Bluetooth на iPad. Пізніше iPad підключається до Інтернету через Wi-Fi, а дані передаються в хмару The Climate Corporation [36].

Окрім наведених методів діджиталізації процесів в сільськогосподарських підприємствах в світі використовують ще технології: розширену реальність і метавсесвіт та віртуальну реальність.

Потенціал розширеної реальності (extended reality XR) може дозволити нам бачити ширший спектр. Це може бути цінним для управління сільськогосподарськими культурами, тваринами та виробництвом продуктів харчування, а також має потенціал для покращення практики охорони здоров'я та безпеки харчових продуктів.

Наприклад, проект «Ізабель» – це автономний мобільний додаток, який керує гідропонною фермою площею 177 гектарів. у Сан-Франциско. Після того, як «Ізабель» досягла успіху в Сан-Франциско, проект переїхав до Перу. Він перетворився на повноцінний додаток для управління тепличним

господарством. У додатку є таймінги, відеоуроки, а також автоматизоване внесення добрив і полив [36].

Віртуальна реальність (virtual reality – VR), надає можливість віртуально навчати студентів про внутрішні органи тварин, і про те, як ростуть рослини, або просто мати можливість відвідувати ферми – це надзвичайна можливість як для студентів, так і для споживачів долучитися до сільського господарства. Серед успішних прикладів – використання VR в Університеті Глазго для корів, австралійської птахівничої промисловості, свинарів Північної Кароліни і навіть споживачів McDonald's у Великобританії [37]. Провідними країнами, які повною мірою використовують ці технології в галузі сільського господарства, є США, Великобританія, Японія та інші скандинавські країни.

Отже, аграрні компанії на глобальному рівні демонструють виражену тенденцію до інтеграції цифрових технологій та автоматизації ключових операційних процесів у межах своїх виробничих ланцюгів. Фундаментальним вектором розвитку є формування комплексних та інтегрованих цифрових екосистем, що охоплюють виробництво, логістику та управління ланцюгами поставок, спрямованих на підвищення операційної ефективності та оптимізацію фінансових результатів.

Глобальна парадигма управління аграрним бізнесом еволюціонує в напрямку прийняття рішень на основі даних (Data-Driven Decision Making), що передбачає використання передової аналітики, штучного інтелекту (ШІ) та машинного навчання (МН). Сільськогосподарські підприємства все активніше залучають аналітичні інструменти для оптимізації врожайності, ефективного розподілу ресурсів та підвищення загальної операційної продуктивності, що безпосередньо впливає на зростання прибутковості.

Концепція точного землеробства набуває значної ваги, а технології глобального позиціонування (GPS), сенсорні системи та безпілотні літальні апарати (БПЛА) використовуються для прецизійного моніторингу та

управління посівними площами. Міжнародний досвід засвідчує стійку тенденцію до цільового та оптимізованого використання ресурсів, мінімізації виробничих втрат та зменшення негативного антропогенного впливу, що є важливими факторами сталого зростання прибутковості в довгостроковій перспективі.

Помітна увага приділяється цифровій трансформації всього ланцюга створення вартості сільськогосподарської продукції, від первинного виробництва до кінцевого споживача. Впровадження технологій розподіленого реєстру (блокчейн) та інших інноваційних рішень забезпечує підвищення прозорості, рівня простежуваності та ефективності логістичних процесів, що опосередковано впливає на оптимізацію витрат та зростання прибутковості.

Сільськогосподарські підприємства активно залучаються до міжнародних платформ співпраці та обміну знаннями з метою ознайомлення з новітніми тенденціями в сфері діджиталізації. Обмін успішними практиками та виявленими викликами сприяє формуванню колективного підходу до цифрової трансформації та підвищенню її ефективності у контексті управління прибутковістю.

Зі зростанням залежності аграрного сектору від цифрових систем актуалізуються ризики кібербезпеки. Сільськогосподарські підприємства на світовому рівні здійснюють інвестиції в розбудову надійних систем кібербезпеки для захисту конфіденційних даних та забезпечення цілісності критичної цифрової інфраструктури, що є необхідною умовою для стабільного отримання прибутку в цифровому середовищі.

Уряди багатьох країн розробляють та впроваджують політику підтримки та стимулювання процесів цифровізації в сільському господарстві. Визнання стратегічної важливості технологічних інновацій для забезпечення продовольчої безпеки, сталого розвитку та загальної модернізації аграрного

сектору створює сприятливе середовище для підвищення прибутковості підприємств.

Діджиталізація відіграє ключову роль у підвищенні адаптивності сільськогосподарських підприємств до викликів, пов'язаних зі зміною клімату. Технології моніторингу та прогнозування погодних умов у режимі реального часу сприяють підвищенню стійкості аграрних практик та мінімізації збитків, що позитивно впливає на збереження та зростання прибутковості.

Успішні світові приклади демонструють необхідність розробки гнучких та масштабованих стратегій діджиталізації, що враховують різноманітні потреби та специфіку сільськогосподарських підприємств. Адаптація технологічних рішень до місцевого контексту забезпечує ширше їхнє впровадження та підвищує ефективність у контексті управління прибутковістю.

Отже, глобальний досвід управління процесами діджиталізації в аграрному секторі підкреслює стратегічний перехід до технологічно орієнтованих, керованих даними та сталих практик, що є ключовими факторами підвищення прибутковості та забезпечення конкурентоздатності сучасних сільськогосподарських підприємств на світовій арені.

3.2 Напрями покращення прибутковості ТОВ СП «НІБУЛОН» на засадах цифровізації

Отож, розглянувши у попередньому розділі можливості сучасних цифрових технологій для збільшення доходів компанії, та вивчивши досвід іноземних сільськогосподарських підприємств, в частині впровадження та використання цифровізації виробничих процесів, ми пропонуємо впровадити ТОВ СП «НІБУЛОН» сучасну технологію «цифрового двійника» та створити

інноваційне виробництво, яке поєднуватиме в собі технології ШІ та інформаційні системи, що я допоможе більш ефективніше управляти наявними ресурсами, своєчасно приймати вірні та виважені управлінські рішення, що дасть можливість покращити прибутковість та підвищити економічну безпеку підприємства. Перш за все пропонуємо визначити переваги запропонованої технології (табл.3.2).

Таблиця 3.2–

Характеристика основних переваг «цифрового двійника» [38]

Перевага	Характеристика
Віддалений моніторинг та керування в режимі реального часу	Як правило, практично неможливо отримати детальне уявлення про дуже велику систему фізично в режимі реального часу. «Цифровий двійник» може бути доступний будь-де, а продуктивність системи можна дистанційно контролювати з допомогою механізмів зворотний зв'язок.
Велика ефективність та безпека	Передбачається, що цифрове дублювання забезпечить більшу автономію та розподіл певних завдань для роботів, а люди керуватимуть дистанційно. Таким чином люди зможуть зосередитися на більш творчих та інноваційних роботах.
Прогнозне обслуговування	Технологія забезпечить те, що численні датчики генеруватимуть великі дані в режимі реального часу. Завдяки інтелектуальному аналізу даних несправності у системі може бути виявлено значно заздалегідь.
Оцінка ризику	«Цифровий двійник» дозволить провести аналіз «що, якщо», що призведе до кращої оцінки ризику. Можливо обробляти непередбачені сценарії та вивчити реакцію системи, а також відповідні стратегії пом'якшення. Цей вид аналізу без шкоди реального активу можливий лише з допомогою «цифрового двійника».
Покращення взаємодії	Завдяки більшій автономії та інформації, команди можуть краще використовувати свій час для покращення взаємодії та спільної роботи, що веде до підвищення продуктивності
Ефективніша система прийняття рішень	Наявність кількісних даних та розширеної аналітики в режимі реального часу допоможе у прийнятті більш обґрунтованих та швидких рішень.
Ефективніша система прийняття рішень	Легкодоступна інформація в режимі реального часу у поєднанні з автоматичною звітністю допоможе добре інформувати зацікавлені сторони та покращувати прозорість.

Технологія «Цифровий двійник» - це ансамбль математичних моделей. Вони характеризують різні стани обладнання, технологічних та бізнес-процесів у часі, відповідно до поточних виробничих умов. Серед таких математичних моделей особливе місце займають когнітивні карти, що дозволяє побудувати віртуальну модель процесу чи вироби [39]. Дана технологія поєднує всі виробничі процеси, які можуть забезпечити замкнутий цикл виробництва: дизайн, виробництво, використання та технічне обслуговування. Наступним пропонуємо більш детальніше дослідити нашу пропозицію з впровадження цифрового двійника та визначити його переваги для досліджуваного підприємства. На рис. 3.1 наведено основні переваги використання цифрового двійника на виробництві.

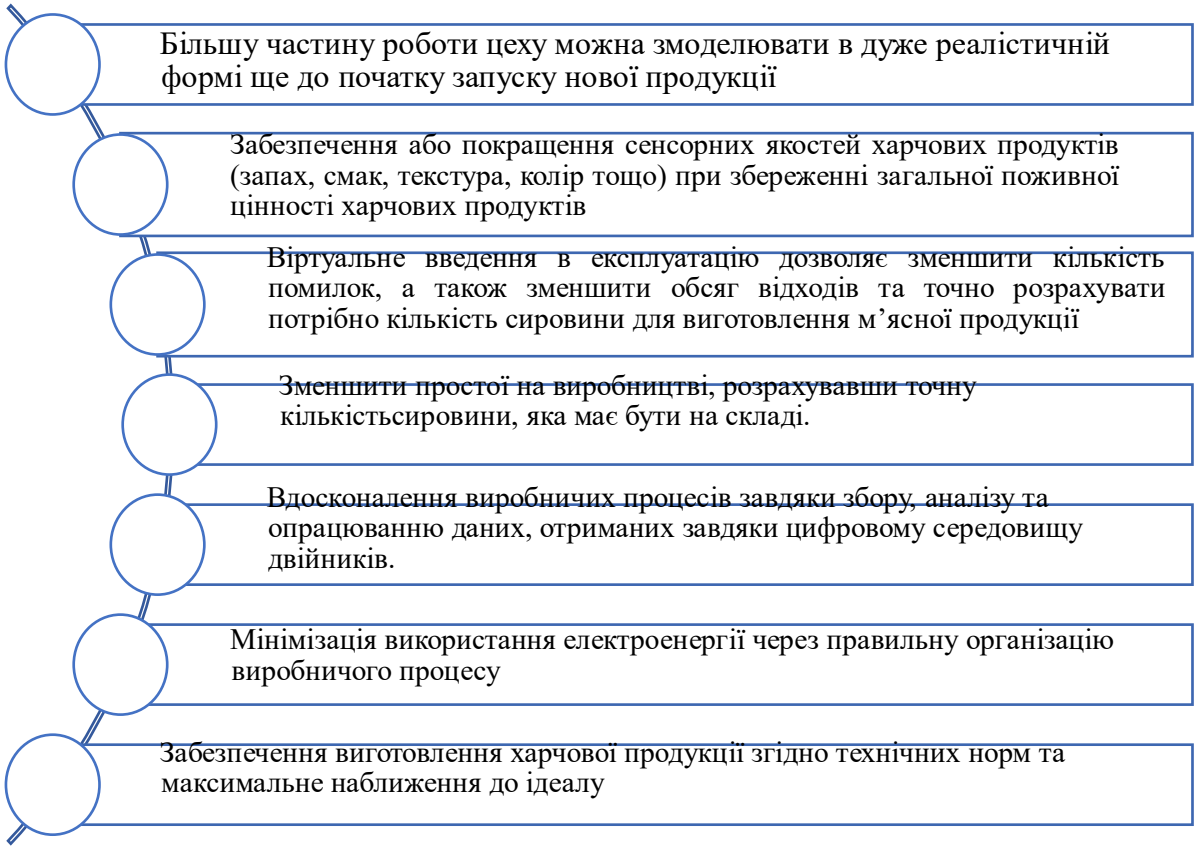

Рисунок 3.2– Переваги використання цифрового двійника в управлінні виробництвом ТОВ СП «НІБУЛОН»

Отож, технологія «цифровий двійник» при впровадженні в бізнес-процеси ТОВ СП «НІБУЛОН» має сприяти не тільки оптимізації виробничих процесів та підвищення продуктивності працівників, але й збільшуватимуть фінансові показники через оптимізацію витрат та уніфікацію застарілих процесів.

Наступним пропонується дослідити вартість технології «Цифровий двійник» відповідно до розміру компанії та кількості працівників (рис. 3.3).

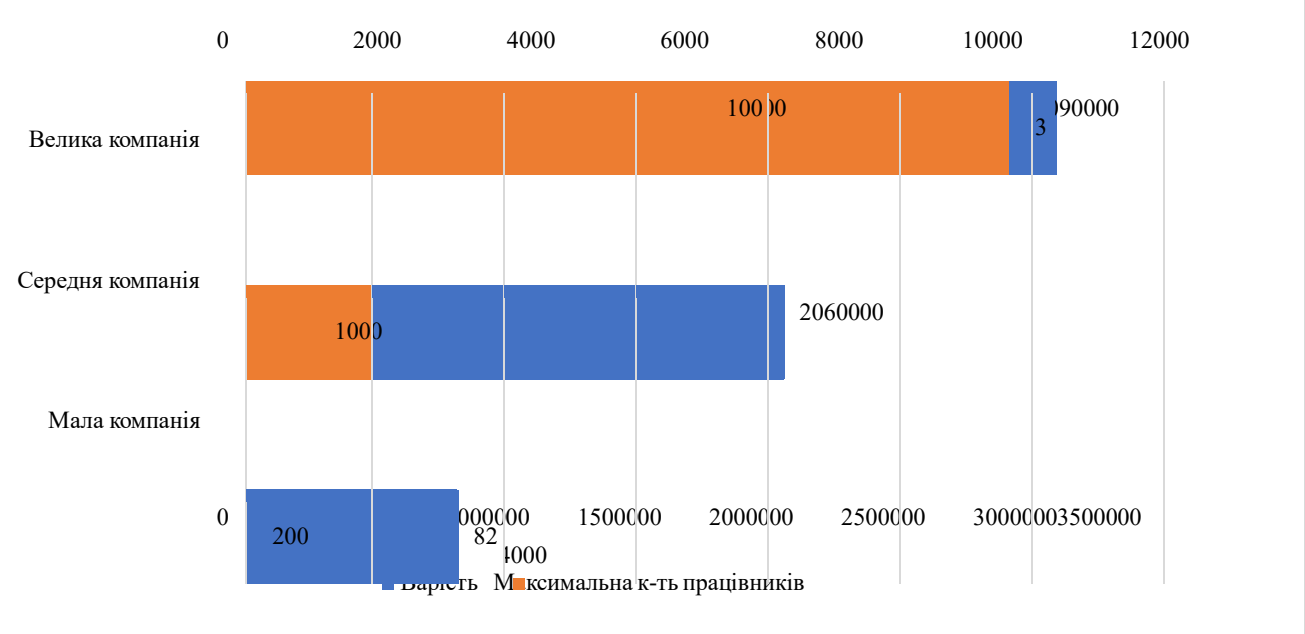

Рисунок 3.3 – Вартість технології цифрового двійника, грн [40]

Отже, виходячи з вищенаведених даних ми бачимо, що вартість програми «цифровий двійник» для ТОВ СП «НІБУЛОН» становитиме 824 тис. грн, дана сума не є великою та цілком прийнятної для агрохолдингу. Результати від впровадження даної технології зможуть компенсувати витрати на її купівлю вже за перші пів року, що власне буде детально досліджено наступному розділі магістерської роботи.

3.3 Пропозиції щодо впровадження цифрових технологій для покращення прибутковості та підтримки економічної безпеки

В ході проведення аналітичного дослідження, було виявлено, що впровадження технології «Цифровий двійник» покращити загальну продуктивність працівників на 19%, адже лімітуючи простої та збої у виробництві працівники швидше виконуватимуть свою роботу, адже при такій великій кількості працівників, вихід продукції має бути як мінімум на 10% більшим.

Також, визначено, що технологія «Цифровий двійник» перепланувала виробництво таким чином, що в компанії працівники можуть працювати на одну годину менше, виконуючи тим самим свою роботу та отримуючи заробітну плату. Проте скоротивши робочий день на 1 годину, а в підсумку тиждень на 5 годин ТОВ СП «НІБУЛОН» отримає економію на оплаті електроенергії. В середньому компанія витрачає 150 мВ/ на місяць, з розрахунку на робочі години це становить 3,75 мВ/год, і так як вартість 1 мВт/год складає 528,57 грн, то година економії складатиме для компанії 528,57 грн. Введення цифрового двійника призвело до скорочення загальної собівартості продукції, адже оптимізувавши виробництво ТОВ СП «НІБУЛОН» скоротила витрати на утримання запасів продукції та скорочення відходів від виробництва, які сумарно склали 0,25% від загальної собівартості продукції. Отож, на рисунку 3.4 пропонується навести загальний ефект від впровадження технології цифровий двійник у виробництво

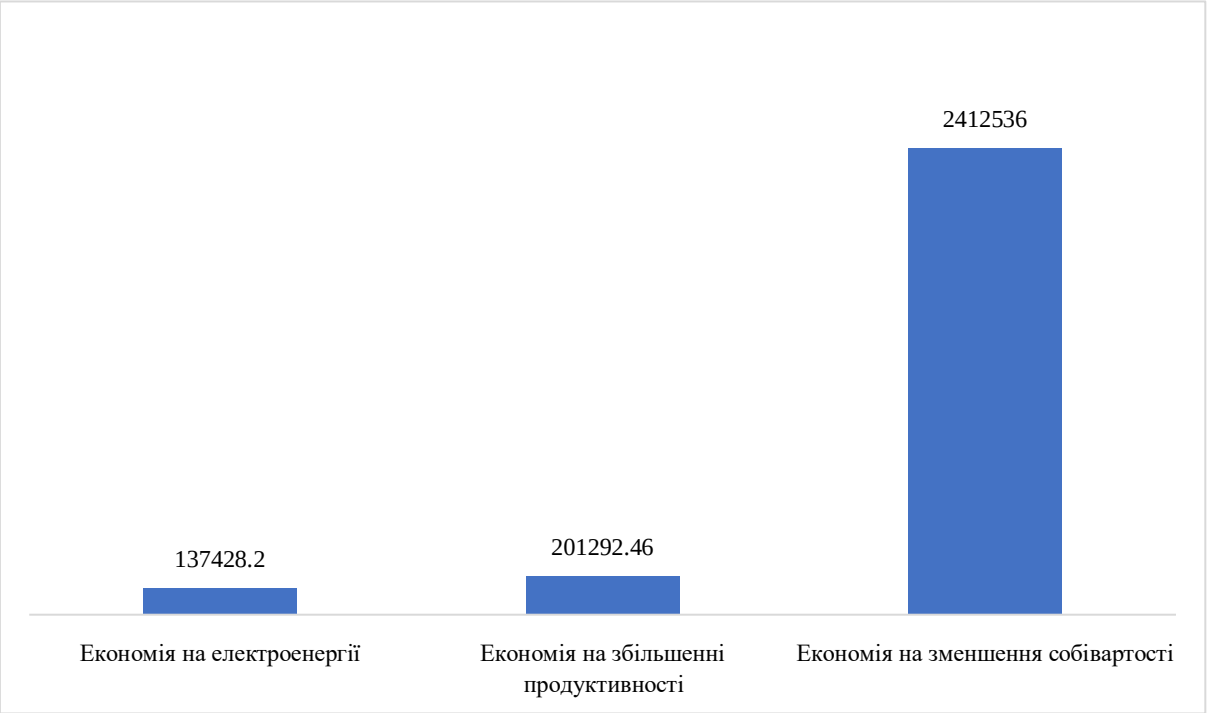

Рисунок 3.4 – Економічний ефект від впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю ТОВ СП «НІБУЛОН»

Отже, аналізуючи ефективність від впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю ТОВ СП «НІБУЛОН», ми бачимо, що компанія отримає економію на електроенергії, яка складатиме 137428,2 грн, підвищивши продуктивність персоналу компанія отримає додаткових 201292,5 грн та найбільшу суму економії ТОВ СП «НІБУЛОН» отримає за рахунок зменшення собівартості продукції – 2412536 грн. Загальна річна сума економії від впровадження технології «Цифровий двійник» складе 2751256,66 грн.

Також було досліджено, що при впровадження технології «Цифровий двійник» в діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» відбудеться ріст доходу від реалізації на 5%, валового доходу на 2,5% та чистого доходу на 1%, що продемонстровано в (табл. 3.3).

Таблиця 3.3–

Вплив технології «Цифровий двійник» на фінансові результати діяльності ТОВ СП «Нібулон»

Показники	До провадження заходів	Після провадження заходів	Відхилення, тис. грн
1	2	3	4
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції	22 901 412	23817468,48	916 056
Валовий прибуток	3 217 672	3314202,16	96 530
Чистий прибуток	309 290	315475,8	6 186

Отож, ми бачимо, що при впровадження даної технології у виробничу діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» зросла загальна продуктивність виробництва, що власне позитивно вплинуло на зростання фінансових результатів компанії. Дохід від реалізації очікувано зросте на 916 056 тис. грн, валовий прибуток на 96 530 тис. грн та чистий прибуток на 6186 тис. грн.

Отже, слід зазначити, що впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю матиме значний позитивний ефект на зростання фінансових показників ТОВ СП «НІБУЛОН» у перспективі. Це обумовлено рядом факторів:

По-перше, технологія цифрового двійника дозволяє створити віртуальну модель фізичного об'єкта або системи, яка може бути використана для симуляції, аналізу та оптимізації їхньої роботи. Це дає змогу проводити ретельний моніторинг та аналіз виробничих процесів у реальному часі, що сприяє прийняттю більш обґрунтованих та ефективних управлінських рішень.

По-друге, впровадження цифрового двійника сприяє підвищенню загальної продуктивності працівників та компаній. Це досягається завдяки

оптимізації виробничих процесів, зменшенню простоїв та покращенню координації між різними підрозділами підприємства. Наприклад, за даними дослідження компанії Gartner, організації, які використовують технологію цифрового двійника, можуть спостерігати покращення операційної ефективності на 10%.

По-третє, цифровий двійник дає змогу реалізувати прогнозуюче обслуговування обладнання, що значно знижує ймовірність раптових поломок та простоїв. Згідно з дослідженням McKinsey, прогнозуюче обслуговування може зменшити витрати на обслуговування на 30% та знизити кількість незапланованих простоїв на 50%. Це, в свою чергу, сприяє покращенню виробничих показників та підвищенню якості продукції.

По-четверте, оптимізація виробничих процесів та зменшення простоїв ведуть до значного зниження операційних витрат. Це сприяє покращенню фінансових результатів роботи підприємства. Крім того, краще управління ресурсами та підвищення ефективності їхнього використання також позитивно впливають на фінансові показники.

По-п'яте, впровадження технології цифрового двійника сприяє підвищенню загальної прибутковості підприємства. Це обумовлено комбінацією згаданих вище факторів: підвищенням продуктивності, зменшенням витрат, покращенням якості продукції та оптимізацією використання ресурсів.

Таким чином, впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю не тільки покращує виробничі показники та підвищує продуктивність праці, але й сприяє значному покращенню фінансових результатів та загальної прибутковості підприємства.

На рис. 3.5 наведено прогнозні результати фінансових показників ТОВ СП «Нібулон» з врахуванням позитивного ефекту запропонованої стратегії

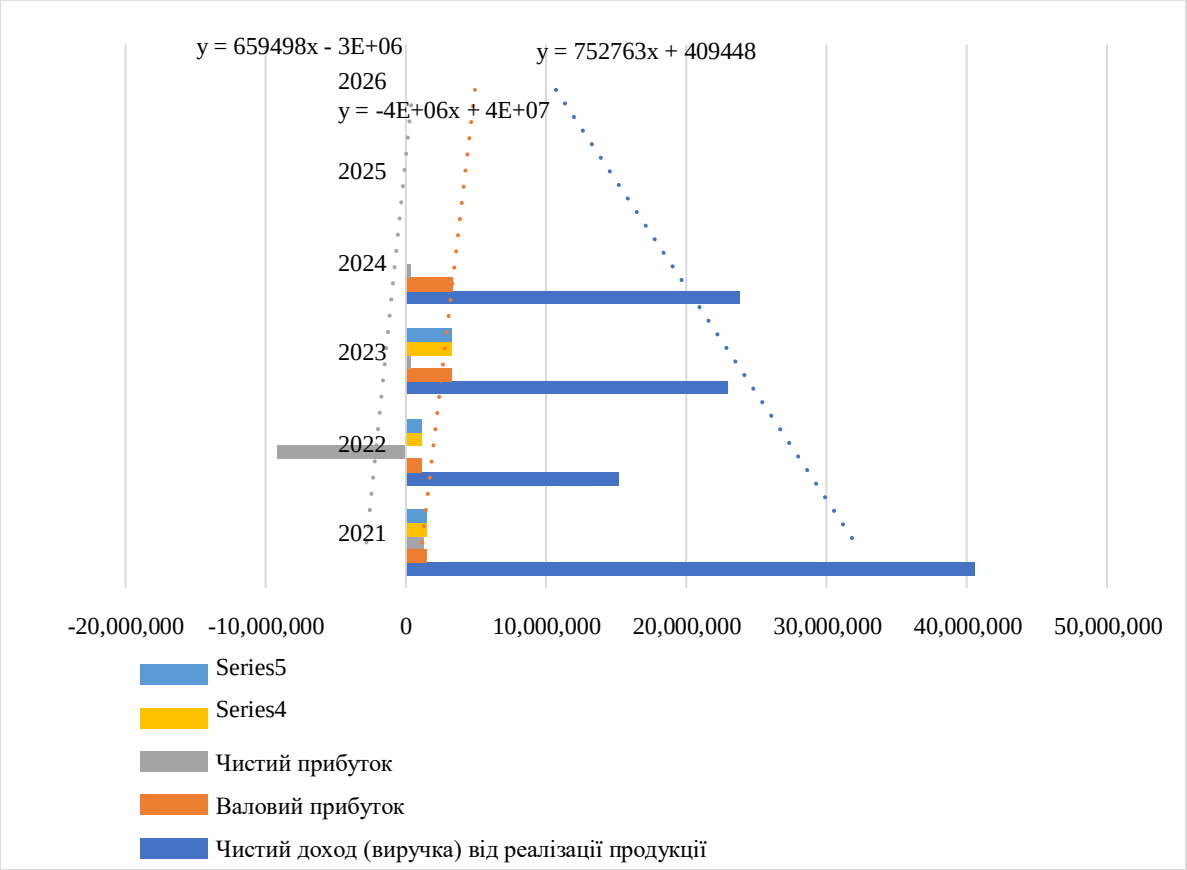

Рисунок 3.5 – Прогнозування фінансових результатів діяльності ТОВ СП «НІБУЛОН», тис. грн

Підсумовуючи слід зазначити, що впровадженням технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю матиме позитивний ефект росту фінансових показників в перспективі та збільшиться не тільки загальна продуктивність працівників та компаній, покращаться виробничі показники але й підвищаться фінансові результати ТОВ СП «Нібулон» та зросте загальна прибутковість.

Результати проведеного аналітичного дослідження переконливо свідчать про те, що інтеграція технології «цифровий двійник» у виробничу діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» матиме комплексний позитивний вплив на його економічну безпеку, що проявляється у наступних ключових аспектах:

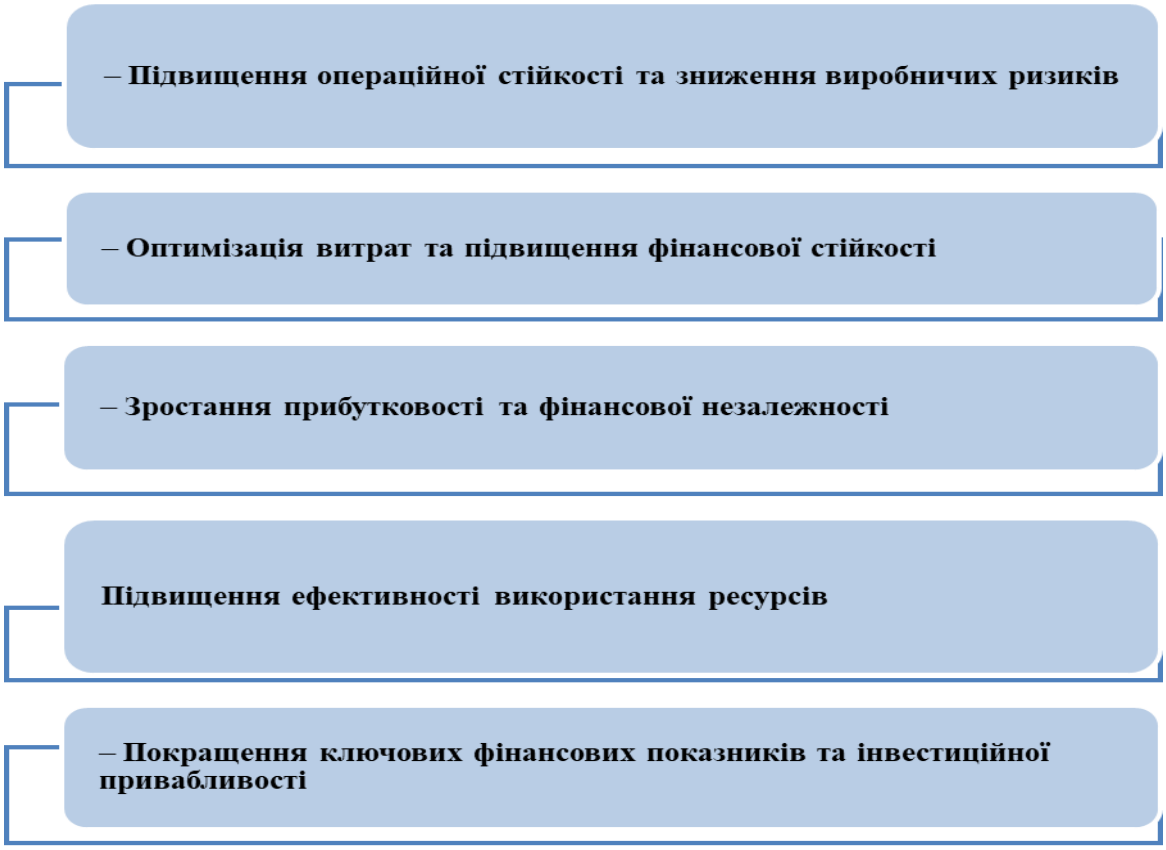

Рисунок 3.6 – Ключові аспекти впливу інтеграції технології «цифровий двійник» на економічну безпеку

Якщо розглянути детальніше кожен з наведених аспектів, то слід збільшення загальної продуктивності працівників на 19% завдяки мінімізації простоїв та збоїв у виробництві напряму сприяє підвищенню операційної стійкості підприємства. Зменшення залежності від людського фактору у виявленні та усуненні проблемних ситуацій знижує потенційні виробничі ризики та забезпечує більш стабільний випуск продукції.

Виявлена можливість скорочення робочого часу на 5 годин на тиждень при збереженні обсягів виробництва призводить до значної економії на оплаті електроенергії (прогнозовано 137 428,2 грн на рік).

Крім того, оптимізація виробничих процесів за рахунок «цифрового двійника» призводить до скорочення собівартості продукції на 0,25%, що становить значну суму (2 412 536 грн на рік). Зниження витрат є ключовим фактором підвищення фінансової стійкості та конкурентоздатності підприємства.

Прогнозоване зростання доходу від реалізації на 916 056 тис. грн, валового прибутку на 96 530 тис. грн та чистого прибутку на 6 186 тис. грн є прямим наслідком підвищення ефективності виробництва та оптимізації витрат. Збільшення прибутковості зміцнює фінансову незалежність підприємства, розширює можливості для самофінансування розвитку та знижує залежність від зовнішніх джерел фінансування.

«Цифровий двійник» сприяє більш точному плануванню виробництва, що призводить до скорочення витрат на утримання надлишкових запасів та зменшення обсягів виробничих відходів. Ефективніше використання матеріальних та енергетичних ресурсів є важливим аспектом економічної безпеки, забезпечуючи сталість виробничих процесів та знижуючи екологічне навантаження.

Очікуване зростання фінансових результатів, підкріплене підвищенням операційної ефективності та оптимізацією витрат, позитивно вплине на ключові фінансові показники ТОВ СП «НІБУЛОН». Це, в свою чергу, підвищить інвестиційну привабливість підприємства, забезпечуючи доступ до потенційних інвестицій для подальшого розвитку та зміцнення економічної безпеки в довгостроковій перспективі.

Отже, впровадження технології «цифровий двійник» є стратегічно важливим кроком для ТОВ СП «НІБУЛОН», що не лише призведе до значного

покращення виробничих та фінансових показників, але й суттєво зміцнить економічну безпеку підприємства за рахунок підвищення операційної стійкості, оптимізації витрат, зростання прибутковості та ефективнішого використання ресурсів. Отримані результати підкреслюють високий потенціал цифрової трансформації для забезпечення сталого та безпечного розвитку аграрних підприємств в умовах сучасних економічних викликів.

Підсумовуючи, впровадження технології «цифровий двійник» є важливим кроком на шляху зміцнення економічної безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН». Однак, для досягнення максимального ефекту та забезпечення довгострокової конкурентоздатності, підприємству необхідно активно вивчати та адаптувати передовий іноземний досвід у сфері цифрової трансформації аграрного сектору.

Це включає інтеграцію «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами, впровадження систем предиктивної аналітики, використання великих даних для прийняття стратегічних рішень та врахування міжнародних стандартів сталого розвитку.

Поглиблена інтеграція світових найкращих практик дозволить ТОВ СП «НІБУЛОН» не лише підвищити свою економічну безпеку, але й стати лідером цифрової трансформації в аграрному секторі України.

Нами розроблені напрямки стратегії інтеграції «цифрових двійників» для підвищення прибутковості та фінансової безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН».

Напрямки стратегії, щодо покращення впровадження інтеграції «цифрових двійників» з іншими цифровими інструментами, для можливості підвищення прибутковості та покращення фінансової безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН» зображені на рис. 3.7.

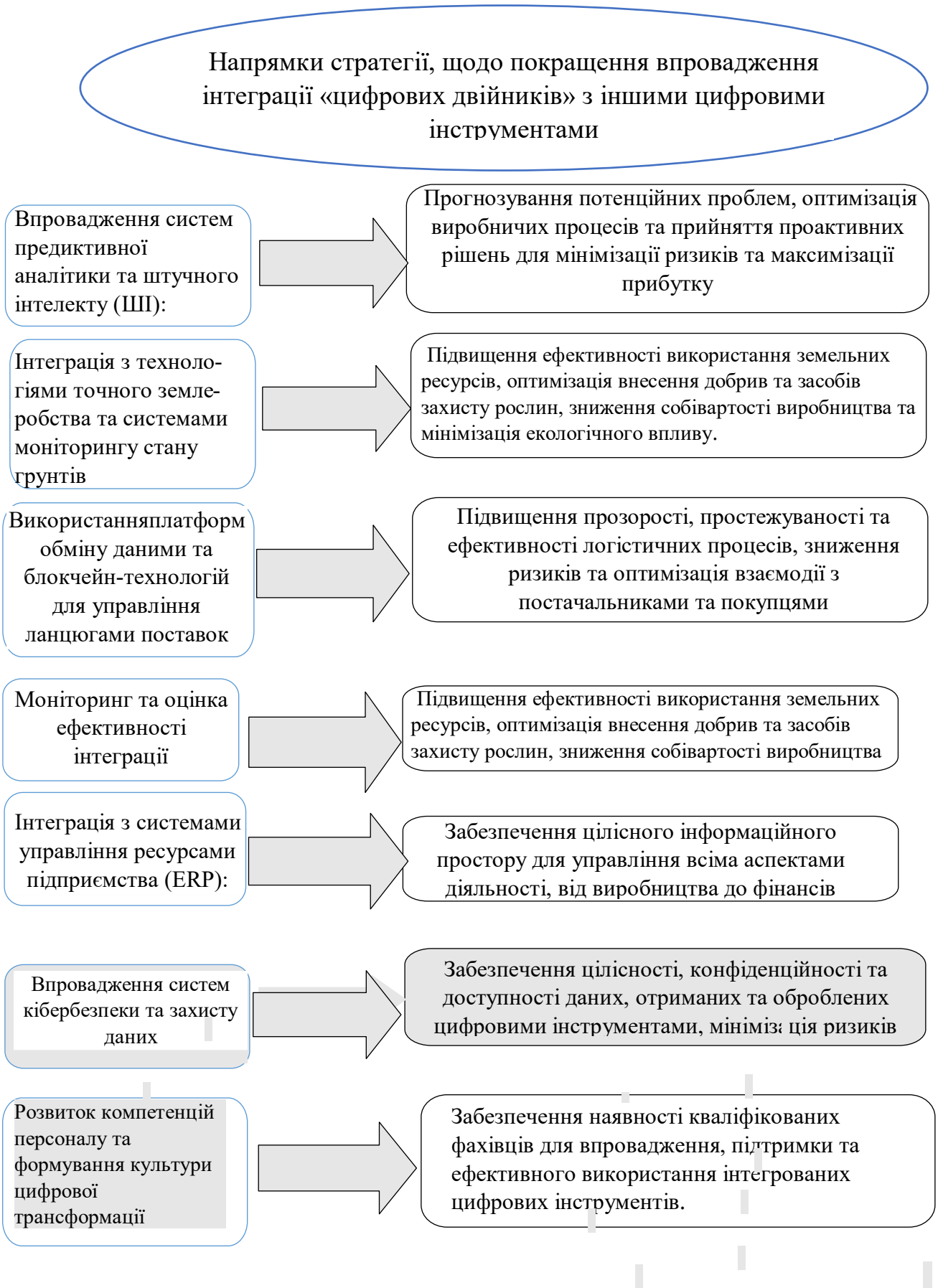

Рисунок 3.7 – Напрямки стратегії, щодо покращення впровадження інтеграції «цифрових двійників»

Висновки до розділу 3

В третьому розділі ми з’ясували, що сільгоспвиробники, зокрема ТОВ СП «НІБУЛОН», демонструють вражаючу готовність до впровадження цифрових інновацій, проявляючи далекоглядність та розуміючи необхідність цифрової трансформації яка сприятиме підвищенню управлінської ефективності, зміцненню внутрішнього контролю та якості прийняття стратегічних рішень, цифровізація спростить взаємодію як всередині організації між її підрозділами, так і зовнішніми постачальники, пайовиками, фінансовими установи і іншім. Все це надасть можливість збільшити прибутковість компанії як в поточному періоді так і в довгостроковій перспективі.

Нами з’ясовано, що наразі зараз в світі використовується дуже багато сучасних цифрових технологій саме в галузі АПК. Основні з них: робототехніка, інтернет речей і датчики, штучний інтелект (ШІ), 3D-принтери, дрони, блокчейн, аналітика даних (data analytics), підключення до хмари, розширена реальність і метавсесвіт, віртуальна реальність.

Фундаментальним вектором розвитку є формування комплексних та інтегрованих цифрових екосистем, що охоплюють виробництво, логістику та управління ланцюгами поставок, спрямованих на підвищення операційної ефективності та оптимізацію фінансових результатів.

Сільськогосподарські підприємства активно залучаються до міжнародних платформ співпраці та обміну знаннями. Обмін успішними практиками та виявленими викликами сприяє формуванню колективного підходу до цифрової трансформації та підвищенню її ефективності у контексті управління прибутковістю. Успішні світові приклади демонструють необхідність розробки гнучких та масштабованих стратегій

діджиталізації, що враховують різноманітні потреби та специфіку сільськогосподарських підприємств. Адаптація технологічних рішень до місцевого контексту забезпечує ширше їхнє впровадження та підвищує ефективність у контексті управління прибутковістю.

Отже, глобальний досвід управління процесами діджиталізації в аграрному секторі підкреслює стратегічний перехід до технологічно орієнтованих, керованих даними та сталих практик, що є ключовими факторами підвищення прибутковості та забезпечення конкурентоздатності сучасних сільськогосподарських підприємств на світовій арені.

В цьому розділі ми дослідили можливості сучасних цифрових технологій для збільшення доходів компанії, та вивчили досвід іноземних сільськогосподарських підприємств, в частині впровадження та використання цифровізації виробничих процесів, в результаті цього нами запропоновано впровадити ТОВ СП «НІБУЛОН» сучасну технологію «цифрового двійника» та створити інноваційне виробництво, яке поєднуватиме в собі технології ШІ та інформаційні системи, що я допоможе більш ефективніше управляти наявними ресурсами, своєчасно приймати вірні та виважені управлінські рішення, що дасть можливість покращити прибутковість та підвищити економічну безпеку підприємства. В ході проведення аналітичного дослідження, було виявлено, що впровадження технології «цифровий двійник» покращити загальну продуктивність працівників на 19%, адже лімітуючи простої та збої у виробництві працівники швидше виконуватимуть свою роботу, адже при такій великій кількості працівників, вихід продукції має бути як мінімум на 10% більшим.

Також, визначено, що технологія «Цифровий двійник» перепланувала виробництво таким чином, що в компанії працівники можуть працювати на одну годину менше, виконуючи тим самим свою роботу та отримуючи заробітну плату. Проте скоротивши робочий день на 1 годину, а в підсумку

тиждень на 5 годин ТОВ СП «НІБУЛОН» отримає економію на оплаті електроенергії. В середньому компанія витрачає 150 мВ/ на місяць, з розрахунку на робочі години це становить 3,75 мВ/год, і так як вартість 1 мВт/год складає 528,57 грн, то година економії складатиме для компанії 528,57 грн. Введення цифрового двійника призвело до скорочення загальної собівартості продукції, адже оптимізувавши виробництво ТОВ СП «Нібулон» скоротила витрати на утримання запасів продукції та скорочення відходів від виробництва, які сумарно склали 0,25% від загальної собівартості продукції.

Проаналізовано ефективність від впровадження технології «цифровий двійник» в управління виробничою діяльністю ТОВ СП «НІБУЛОН», та з'ясовано, що компанія отримає економію на електроенергії, яка складатиме 137428,2 грн, підвищивши продуктивність персоналу компанія отримає додаткових 201292,5 грн та найбільшу суму економії ТОВ СП «НІБУЛОН» отримає за рахунок зменшення собівартості продукції – 2412536 грн. Загальна річна сума економії від впровадження технології «цифровий двійник» складе 2 751 256,66 грн. Також було досліджено, що при впровадження технології «цифровий двійник» в діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» відбудеться ріст доходу від реалізації на 5%, валового доходу на 2,5% та чистого доходу на 1%, що позитивно вплине на економічну безпеку підприємства.

З'ясовано, що впровадження даної технології у виробничу діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» дасть зростання продуктивності виробництва, що власне позитивно вплинуло на зростання фінансових результатів компанії. Дохід від реалізації очікувано зросте на 916 056 тис. грн, валовий прибуток на 96 530 тис. грн та чистий прибуток на 6186 тис. грн. що також позитивно вплине на економічну безпеку підприємства.

ВИСНОВКИ

Результати проведеного аналітичного дослідження переконливо свідчать про значний позитивний вплив інтеграції технології «цифровий двійник» у виробничу діяльність ТОВ СП «НІБУЛОН» на ключові аспекти його економічної безпеки. Проте, для максимізації ефекту та забезпечення довгострокової стійкості в умовах глобальної конкуренції та технологічного розвитку, необхідно враховувати передовий іноземний досвід у сфері цифрової трансформації аграрного сектору.

Збільшення продуктивності праці та мінімізація виробничих простоїв, досягнуті завдяки «цифровому двійнику», є ключовими факторами операційної стійкості. Міжнародний досвід провідних аграрних компаній демонструє, що інтеграція подібних технологій, доповнена системами предиктивної аналітики та дистанційного моніторингу (поширеними, наприклад, у ЄС та Північній Америці), дозволяє не лише оперативно реагувати на поточні проблеми, але й прогнозувати потенційні збої, мінімізуючи ризики та забезпечуючи безперервність виробничих процесів на якісно новому рівні.

Економія на енергоресурсах та скорочення собівартості продукції є важливими складовими фінансової стійкості. Однак, аналіз успішних кейсів закордонних агрохолдингів (наприклад, в Австралії та Бразилії) показує, що поглиблена інтеграція «Цифрових двійників» з системами управління ресурсами підприємства (ERP) та інструментами штучного інтелекту для оптимізації логістики та закупівель може призвести до ще більш значного зниження витрат та підвищення ефективності використання оборотних коштів, що є критично важливим для фінансової безпеки в умовах волатильності ринків.

Прогнозоване зростання прибутку є позитивною тенденцією. Проте, світовий досвід лідерів агробізнесу (зокрема, в Нідерландах та Ізраїлі) свідчить про те, що цифрові платформи, інтегровані з «цифровими

двійниками», дозволяють не лише оптимізувати виробництво, але й відкривати нові можливості для створення доданої вартості, диверсифікації продуктової лінійки та виходу на нові ринки, що значно зміцнює фінансову незалежність та забезпечує стабільне зростання прибутковості в довгостроковій перспективі.

Оптимізація управління запасами та скорочення відходів є важливими кроками до сталого розвитку. Однак, вивчення іноземного досвіду (наприклад, у країнах ЄС з їхньою політикою «зеленого» сільського господарства) демонструє, що «цифрові двійники», інтегровані з технологіями точного землеробства, системами моніторингу стану ґрунтів та прогнозування врожайності на основі великих даних, дозволяють досягти значно вищого рівня ефективності використання природних ресурсів, мінімізувати екологічний вплив та забезпечити довгострокову екологічну та економічну безпеку підприємства.

Позитивна динаміка фінансових показників, зумовлена впровадженням «цифрового двійника», безумовно підвищить інвестиційну привабливість ТОВ СП «НІБУЛОН». Проте, міжнародна практика показує, що прозорість та ефективність управління, підкріплені використанням передових цифрових інструментів та відповідністю міжнародним стандартам (включаючи ESG-критерії, які активно впроваджуються в розвинених країнах), є ключовими факторами для залучення стратегічних інвесторів та отримання вигідних умов фінансування, що є важливим елементом довгострокової економічної безпеки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Блонська В.І. Стратегія управління доходами торговельного підприємства в умовах розвитку ринкових відносин. Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. Львів : РВВ НЛТУ України. 2008. Вип. 18.6. С. 117-123.

2. Брік С. В., Мардус О. О. Проблеми обліку доходів і витрат підприємства та шляхи його вдосконалення. Актуальні проблеми економічного розвитку України в умовах інтеграції: досягнення та проблеми. Секції 1,2 3: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф., 19-22 жовтня 2016 р. Харків, 2016. С.190-192

3. Вороніна О.О. Дікань Л.В. Фінансовий результат підприємств: теоретичні узагальнення та прикладний аналіз: Монографія. Харків : СПД Лібуркіна Л.М., 2008. 92 с.

4. Костецький В.В. Сутнісно-теоретичні підходи до визначення фінансового забезпечення діяльності підприємства. Галицький економічний вісник. 2010. №4 (29). С. 135-145.

5. Майборода О. Є., Сукрушева Г. О. , Куліш Є. В. Теоретична сутність категорії «прибуток підприємства». Економіка і суспільство. 2017. №10. С. 310313.

6. Павлишенко М. М., Сивуля Л. А. Значення прибутку підприємства в ринковій економіці URL: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2007/17_4/172_Pawlyszenko_17_4.pdf

7. Богацька Н.М., Кузьменко М.М. Прибуток підприємства як рушійна сила функціонування ринкової економіки. Вісник ХНУ. 2.2018. Хмельницький, 2018. С.102-105

8. Дуляба Н. І., Корнілов С. О. Значення прибутку підприємства в сучасних умовах господарювання. Науковий вісник НЛТУ України. 2012. № 22. С. 138-143.

9. Романова Т.В., Даровський Є.О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. Ефективна економіка. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976

10. Чемчикаленко Р.А., Яременко В.Г., Павленко О.О. Удосконалення системи діагностики платспроможності підприємства. Економіка та суспільство. 2018. Випуск 15. С. 780-784.

11. Сорока А. А., Русіна Ю. О., Теоретичний аспект вивчення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *IV Всеукраїнська конференція здобувачів вищої освіти і молодих учених «Інноватика в освіті, науці та бізнесі: виклики та можливості».* КНУХТ.22 лист. 2023 р

12. Єпіфанова І.Ю. Прибутковість підприємства: сучасні підходи до визначення сутності. Економіка та суспільство. 2016. Вип. 3. с. 189–192. URL: http://economyandsociety.in.ua

13. Коваль О.А. Рентабельність як показник економічної ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Економіка. Управління. Інновації. 2014. № 1. С. 225–227.

14. Мишко О.А., Пушкарчук І.М. Економіка підприємства: методичні вказівки до виконання самостійної роботи для студентів спеціальності «Облік і оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування» денної та заочної форми навчання. Луцьк: ЛНТУ, 2017. 68 с.

15. Павлюк І.О. Управління прибутком підприємств в умовах сьогодення. *Вісник Хмельницького національного університету.* 2020. - №1. С. 84-88.

16. Романчук А.Л., Рилєєв С.В. Фінансова звітність суб'єктів державного сектору в системі інформаційного забезпечення аналізу. Облік, аналіз, аудит. 2019. Випуск 1(73). С. 224 236

17. Державна служба статистики України. URL: https://www.ukrstat.gov.ua/

18. Рейтинг Кращих Агрохолдингів Україна від Ukrainian Business Award (2024), URL: https://uba.top/agricultural-holdings-of-ukraine/

19. Офіційний сайт ТОВ СП «НІБУЛОН». Історія створення підприємства. URL: https://nibulon.com/data/pro-kompaniyu/istoriya-stvorennya-pidpriemstva.html

20. Звіт про управлінняhttps://www.nibulon.com/wp-content/uploads/2024/04/1.finansova-zvitnist-ta-zvit-nezalezhnoho-audytora-tov-sp-nibulon.pdf

21. «НІБУЛОН» змінює організаційну структуру компаніїhttps://www.apk-inform.com/uk/news/1532172

22. Кларатi Проджект ТзОВ СП «Нібулон» (2024), URL: https://clarityproject.info/edr/14291113/finances

23. Амосов О. Ю. Фінансова безпека підприємства в сучасних економіч-них умовах : теоретичний аспект. *Проблеми економіки.* 2011. № 4. С.76–80.

24. Школьник І. О. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Київ. «Центр учбової літератури». 2016. – 368 с.

25. «НІБУЛОН» переходить на електронний документообіг у взаємодії з постачальниками. НІБУЛОН. 2023. URL: http://surl.li/mozen

26. Електронний документообіг як рушій прогресу. НІБУЛОН. 2014. URL: http://surl.li/mozcy

27. Agricultural Robots Market Industry Analysis | Types, Advantages, and Forecast. Market sand Markets. 2019. URL: https://is.gd/kSaW8k

28. Agriculture IoT Market Share, Scope & Industry Growth, Analysis, 2030. Market sand Markets. 2019. URL: https://is.gd/9AwJQq

29. Banking on innovation: the disruptive power of generative AI. MarketsandMarkets – Revenue Impact & Advisory Company | Market Research Reports | Business Research Insights. 2023. URL: http://surl.li/mozht

30. An innovative blockchain approach enables Haitian farmers to access export markets and improve incomes. *World Bank*. 2022. URL: http://surl.li/mozho

31. Big Data Analytics in Agriculture Market in 2031: Exploring Growth Avenues with Top Key Players. Market Research Insights. 2023. URL: http://surl.li/mozhz

32. Agriculture robots market accelerates at 18% CAGR to Reach US$ 37.05 Billion by 2033. *Ukr Agro Consult*. 2023.

33. Rai R. Top Asian countries using UAV in agriculture. *Linkedin*. 2020. URL: http://surl.li/mozji

34. The new age: cloud computing in agriculture. *Sour cetrace*. 2022. URL: http://surl.li/mozjx

35. Digital Agriculture Infrastructure in the USA and Germany / H. Bernhardt et al. EFITA International Conference. Basel Switzerland, 2021. URL: https://doi.org/10.3390/engproc2021009001

36. How AR/VR Technologies Boost Agriculture. Visar tech. URL: http://surl.li/mozih

37. Smithers R. McDonald's takes virtual tours of actual supplier farms on the road. *The Guardian*. 2016. URL: http://surl.li/moziq.

38. B.Schleich,N.Anwer,L.Mathieu,andS.Wartzack,‘‘Shaping the digital twin for design and production engineering, CIRP- Ann. Manuf. Technol., vol. 66, no. 1, pp. 141–144, 2017.

39. R. Rosen, G. V. Wichert, G. Lo, and K. D. Bet- tenhausen, ‘‘about the importance of autonomy and digital twins for the future of manufacturing,’’ IFAC-Papersonline, vol. 48, no. 3, pp. 567-572

40. How Much Does It Cost To Develop A Digital Twin Application (2024), URL: https://risingmax.com/blog/digital-twin-development-cost

41. Соломіна Г. В. Забезпечення фінансово – економічної безпеки підприєм-ництва: навчальний посібник. Дніпро. Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2018. 234 с.

42. Курочкіна О.К. Рентабельність підприємства як основний показник ефективності його діяльності. ΛΌГОΣ. ОНЛАЙН № 16. 2020. URL: https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.16.43.html

43. Фучеджи В. І. Характеристика методів та моделей діагностики кризового стану підприємства. [Електронний ресурс] URL: http://ena.lp.edu.ua

44. Кузенко Т. Б. Фінансова безпека підприємства [Електронний ресурс]: навчальний посібник. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2020. – 123 с

45. Ваганова Л. В. Створення механізму інноваційної безпеки підприємства на основі маркетингової складової. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2011. № 4, Т. І. С. 202¬206. URL: https://mmi.sumdu.edu.ua/wp-content/uploads/mmi/volume-2-issue-4-part-1/mmi2011_4_1_202_206.pdf

46. Воробйов Ю. М., Воробьєва О. І., Фінансова безпека будівельних підприємств : монографія. Сімферополь : ВД «АРІАЛ», 2013. 180 с.

47. Товариство з обмеженою відповідальністю сільськогосподарське підприємство «НІБУЛОН». Основна інформація з ЄДР. Електронний ресурс. URL: https://clarity-project.info/edr/14291113

48. Захарова Н.Ю. Підходи до формування й оцінки фінансової стійкості підприємства. Бізнес Інформ. №10. 2020. С. 307-315.

49. Ситник Н. С., Смолінська С.Д., Ясіновська І.Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

50. Офіційний сайт ТОВ СП «НІБУЛОН». Напрямки діяльності. URL: https://nibulon.com/data/pro-kompaniyu/napryamki-diyalnosti/zberigannya-dorobkata-perevalka-zerna-torgovelna-diyalnist.html

51. Тарасовський Ю. Гендиректор «Нібулон» оцінив втрати від війни в понад $400 млн. Компанія працює на третину своїх потужностей. Видавництво Forbes Ukraine. URL: https://forbes.ua/news/nibulon-otsiniv-vtrati-vid-viyni-vponad-400-mln-kompaniya-pratsyue-na-tretinu-svoikh-potuzhnostey-23062023-14391

52. European Commission. EU Solidarity with Ukraine. URL: https://eusolidarity-ukraine.ec.europa.eu/index_en

53. Прес-реліз ТОВ СП «НІБУЛОН». Ключові досягнення торговельного напряму «НІБУЛОНу» в першому кварталі маркетингового року23/24.
URL:https://www.nibulon.com/news/novinikompanii/klyuchovidosyagnennyatorgovelnogo-napryamu-nibulonu-vpershomu-kvartali-marketingovogo-roku-23-

54. LATIFUNDIST.COM – головний сайт про агробізнес [Електронний ресурс] URL: https://latifundist.com

55.YouControl – сервіс перевірки контрагентів [Електронний ресурс] URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/32721857/

56. Ковальчук А. М. Чинники стратегічного управління економічною безпекою підприємства в умовах змін. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2021. Вип. 18. С. 88¬93.

57. Комплексне забезпечення економічної безпеки підприємств: монографія / С.М. Лаптєв, В.Г. Алькема, В.С. Сідак, М.І. Копитко; за ред. Копитко М.І. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2017. 508 с.

58. Мельник С.І. Управління фінансовою безпекою підприємств: теорія, методологія, практика: монографія. Львів: «Растр-7», 2020. 384 с.

59. Пархоменко Н. О. Особливості управління економічною безпекою будівельного підприємства. *Ефективна економіка.* 2020. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7877 .

60. П’ятницька Г. Т., Федулова І. В. Фінансова безпека країни та підприємства: визначення, взаємозв’язок і ризики забезпечення. Ефективна економіка. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/

61.Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Актуальні проблеми підвищення прибутковості комунальних підприємств як фактору економічної безпеки. *Агросвіт.* 2019. № 22. С. 54-59.

62. Тульчинська С., Солосіч О., Чорній В. Вплив діджиталізації управлінських процесів на систему забезпечення економічної безпеки підприємства. *Інвестиції: практика та досвід.* 2021. Вип. 9. С. 54¬58.

63. Фісуненко П. А. Забезпечення економічної безпеки підприємства: сутність, принципи, функції, методи, засоби. *Економічний простір.* 2019. № 152. С. 176¬203.

64. Шмалій Л.В. Економічна безпека підприємства: сучасні проблеми забезпечення. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2019. № 1 (27). URL: http://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/2095.

65. Lavrentieva L., Anisimova O. Strategic Approaches to the Risk Management and their Influence on Economic Security of the Enterprise. Journal of Modern Science. 2018. Vol. 37(2). Pp. 127¬144

66. Popelo O., Shaposhnykov K., Popelo O., Hrubliak O., Malysh V., Lysenko Z. The influence of digitalization on the innovative strategy of the industrial enterprises development in the context of ensuring economic security. International Journal of Safety and Security Engineering. 2023. Vol. 13, No. 1. Pp 39¬49.

67. Mishchuk Ie., Dergaliuk B., Ilchenko V., Polishchuk I., Rtyshchev S. The mechanism of ensuring economic security of strategic interests of machine-building enterprises of Ukraine. WSEAS. Transactions on Environment and Development. 2021. Vol. 17. Pp. 145-154.

68. Sweet J. Commentary: Julie Sweet's 5 rules for digital transformation during COVID-19. Fortune. 2020. URL: http://surl.li/mozis

69. Fighting fraud: A never-ending battle. PwC’s Global Economic Crime and Fraud Survey. URL: https://www.pwc.com/gx/en/forensics/gecs-2020/pdf/global-economic-crime-and-fraud-survey-2020.pd

70. PWC Україна «Всесвітнє дослідження економічних злочинів та шахрайства 2020 року. Виведення шахрайства з тіні». URL: https://www.pwc.com/ua/gecfs/ua.

ДОДАТОК А

Фінансова звітність за 2023 рік			
2023 рік2022 рік2021 рік2020 рік			
Дата звіту	26.07.2024		
Період	2023 рік, 12 міс		
Бухгалтер	Шуліка Світлана Олександрівна		
КАТОТТГ	UA48060150010139573		
Кількість працівників	3 722		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
Актив			
Назва рядка	**Код рядка**	**На початок звітного періоду, тис. грн**	**На кінець звітного періоду, тис. грн**
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	27 327.00	30 561.00
первісна вартість	1001	38 117.00	30 561.00
накопичена амортизація	1002	10 790.00	0.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	743 185.00	294 126.00
Основні засоби	1010	19 981 423.00	17 465 626.00
первісна вартість	1011	24 808 245.00	17 465 626.00
знос	1012	4 826 822.00	0.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	54 436.00	74 852.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	10 596.00	10 596.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5 661.00	3 929.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	

Продовження ДОДАТКУ А

Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	455 414.00	621 800.00
Усього за розділом I	1095	21 278 042.00	18 501 490.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	4 890 053.00	4 682 881.00
Виробничі запаси	1101	113 560.00	147 132.00
Незавершене виробництво	1102	134 171.00	180 388.00
Готова продукція	1103	1 003 347.00	812 976.00
Товари	1104	3 638 975.00	3 542 385.00
Поточні біологічні активи	1110	595 871.00	307 353.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	108 188.00	101 583.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	91 081.00	58 035.00
з бюджетом	1135	809 291.00	507 080.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	50 194.00	110 540.00
з нарахованих доходів	1140	5 867.00	5 867.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	13 983.00	4 377.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	241 727.00	1 267 646.00
Готівка	1166	53.00	56.00
Рахунки в банках	1167	241 674.00	1 267 590.00
Витрати майбутніх періодів	1170	422.00	1 818.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов’язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	107 217.00	204 217.00
Усього за розділом II	1195	6 863 700.00	7 140 857.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	

Продовження ДОДАТКУ А

Баланс	1300	28 141 742.00	25 642 347.00
Пасив			
Назва рядка	**Код рядка**	**На початок звітного періоду, тис. грн**	**На кінець звітного періоду, тис. грн**
І. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19.00	700.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	8 386 103.00	7 580 038.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	5.00	5.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-5 158 332.00	-5 964 627.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом І	1495	3 227 795.00	1 616 116.00
ІІ. Довгострокові зобов’язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов’ язання	1500	1 642 363.00	1 074 545.00
Пенсійні зобов’язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	0.00
Інші довгострокові зобов’язання	1515	580 278.00	755 594.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов’язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	

Продовження ДОДАТКУ А

інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	2 222 641.00	1 830 139.00
Ш. Поточні зобов’язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	16 429 728.00	17 845 535.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	266 252.00	254 853.00
товари, роботи, послуги	1615	896 668.00	559 859.00
розрахунками з бюджетом	1620	16 112.00	10 194.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	7 355.00	6 546.00
розрахунками з оплати праці	1630	33 823.00	30 113.00
за одержаними авансами	1635	4 683 766.00	2 758 550.00
за розрахунками з учасниками	1640	19 447.00	14 314.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	316.00	0.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов’язання	1690	337 839.00	716 128.00
Усього за розділом III	1695	22 691 306.00	22 196 092.00
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	28 141 742.00	25 642 347.00
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
Фінансові результати			
Назва рядка	**Код рядка**	**За звітний період, тис. грн**	**За аналогічний період попереднього року, тис. грн**
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	22 901 411.00	15 181 308.00

Продовження ДОДАТКУ А

Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестрах. у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт)	2050	19 473 721.00	17 445 051.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	3 427 690.00	
збиток	2095		2 263 743.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довг. зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестрах. в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	519 765.00	262 419.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподат	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	439 914.00	194 730.00
Витрати на збут	2150	694 420.00	668 427.00
Інші операційні витрати	2180	2 471 377.00	1 708 552.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
Фінансовий результат від опер. діяльності: прибуток	2190	341 744.00	
збиток	2195		4 573 033.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	22 935.00	25.00
Інші доходи	2240	363.00	91.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	596 692.00	998 882.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	662 467.00	4 087 001.00
Прибуток від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	694 117.00	9 658 800.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	180 327.00	310 480.00
Прибуток від припиненої діяльності після податкування	2305	309 290.00	0.00
збиток	2355		9 348 320.00

ДОДАТОК Б

Фінансова звітність за 2022 рік			
2023 рік2022 рік2021 рік2020 рік			
Дата звіту	17.07.2024		
Період	2022 рік, 12 міс		
Бухгалтер	Шуліка Світлана Олександрівна		
КАТОТТГ	UA4806015001013957 3		
Кількість працівників	4 058		
Баланс (Звіт про фінансовий стан)			
Актив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис . грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	19 206.00	27 327.00
первісна вартість	1001	27 269.00	38 117.00
накопичена амортизація	1002	8 063.00	10 790.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	523 525.00	743 185.00
Основні засоби	1010	23 198 731.00	19 981 423.00
первісна вартість	1011	24 469 432.00	24 808 245.00
знос	1012	1 270 701.00	4 826 822.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	0.00
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	0.00
Довгострокові біологічні активи	1020	41 727.00	54 436.00
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	10 596.00	10 596.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	5 750.00	5 661.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	

Продовження ДОДАТКУ Б

Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	613 346.00	455 414.00
Усього за розділом I	1095	24 412 881.00	21 278 042.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	9 830 577.00	4 890 053.00
Виробничі запаси	1101	125 037.00	113 560.00
Незавершене виробництво	1102	154 134.00	134 171.00
Готова продукція	1103	1 124 987.00	1 003 347.00
Товари	1104	8 426 419.00	3 638 975.00
Поточні біологічні активи	1110	496 563.00	595 871.00
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 757 145.00	108 188.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	53 301.00	91 081.00
з бюджетом	1135	1 345 908.00	809 291.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	50 194.00
з нарахованих доходів	1140	5 867.00	5 867.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	29 700.00	13 983.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	23 762.00	241 727.00
Готівка	1166	32.00	53.00
Рахунки в банках	1167	23 730.00	241 674.00
Витрати майбутніх періодів	1170	5 604.00	422.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов’язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	100 857.00	107 217.00
Усього за розділом II	1195	13 649 284.00	6 863 700.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	38 062 165.00	28 141 742.00

Продовження ДОДАТКУ Б

Пасив			
Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	19.00	19.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	9 870 426.00	8 386 103.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	5.00	5.00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 679 924.00	-5 158 332.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	13 550 374.00	3 227 795.00
II. Довгострокові зобов’язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов’язання	1500	2 185 031.00	1 642 363.00
Пенсійні зобов’язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	2 253 725.00	0.00
Інші довгострокові зобов’язання	1515	642 493.00	580 278.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов’язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	

Продовження ДОДАТКУ Б

Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	5 081 249.00	2 222 641.00
Ш. Поточні зобов’язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	10 049 121.00	16 429 728.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов’язаннями	1610	123 534.00	266 252.00
товари, роботи, послуги	1615	1 208 751.00	896 668.00
розрахунками з бюджетом	1620	38 340.00	16 112.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	25 307.00	
розрахунками зі страхування	1625	8 745.00	7 355.00
розрахунками з оплати праці	1630	35 643.00	33 823.00
за одержаними авансами	1635	7 703 892.00	4 683 766.00
за розрахунками з учасниками	1640	20 107.00	19 447.00
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	408.00	316.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов’язання	1690	242 001.00	337 839.00
Усього за розділом III	1695	19 430 542.00	22 691 306.00
IV. Зобов’язання, пов’язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	38 062 165.00	28 141 742.00
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)			
Фінансові результати			

Продовження ДОДАТКУ Б

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	15 181 308.00	40 606 579.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	17 445 051.00	39 107 025.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090		1 499 554.00
збиток	2095	2 263 743.00	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов’язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	262 419.00	1 089 595.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	982 661.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	194 730.00	214 998.00
Витрати на збут	2150	668 427.00	543 697.00
Інші операційні витрати	2180	1 708 552.00	60 723.00

Продовження ДОДАТКУ Б

Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		1 769 731.00
збиток	2195	4 573 033.00	
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	25.00	238.00
Інші доходи	2240	91.00	381 018.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	998 882.00	746 299.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	4 087 001.00	6 127.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		1 398 561.00
збиток	2295	9 658 800.00	
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	310 480.00	-111 523.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00

ДОДАТОК В

Аналіз динаміки доходів ТОВ СП «НІБУЛОН» за період 2021-2023 рр

Вид доходу	2021	2022	2023	Абсол, відхил,		Віднос, відхил,	
				2022/ 2021	2023/ 2022	2022/ 2021	2023/ 2022
Надходження від реалізації продукції	8640626	3 902 661,00	2 567 306,00	-4 737 965,00	-1 335 355,00	-54,83	-34,22
Повернення податків і зборів	5 276 435,00	2 163 352,00	2 873 690,00	-3 113 083,00	710 338,00	-59,00	32,84
у тому числі податку на додану вартість	5 274 379,00	2 163 346,00	2 864 690,00	-3 111 033,00	701 344,00	-58,98	32,42
Цільового фінансування	21 320,00	13 170,00	86 068,00	-8 150,00	72 898,00	-38,23	553,52
Надходження від отримання субсидій, дотацій	943	70	103	-873,00	33,00	-92,58	47,14
Надходження авансів від покупців і замовників	32 259 853,00	10 105 913,00	18 580 836,00	-22 153 940,00	8 474 923,00	-68,67	83,86
Надходження від повернення авансів	21 504,00	25 521,00	25 448,00	4 017,00	-73,00	18,68	-0,29
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	5 201,00	5 999,00	61 807,00	798,00	55 808,00	15,34	930,29
Надходження від боржників неустойки	2 140,00	1 749,00	1 397,00	-391,00	-352,00	-18,27	-20,13
Надходження від операційної оренди	6 050,00	10 570,00	13 098,00	4 520,00	2 528,00	74,71	23,92
Інші надходження	1 354,00	155 053,00	2 432,00	153 699,00	-152 621,00	11351,48	-98,43
Надходження від реалізації необоротних активів	303 185,00	0	27941	-303 185,00	27 941,00	-100,00	-
Надходження від отриманих відсотків	238	25	22 935,00	-213,00	22 910,00	-89,50	91640,00
Надходження від погашення позик	16 792,00	24 025,00	10 950,00	7 233,00	-13 075,00	43,07	-54,42
Надходження від отримання позик	21 272 266	14 844 375,00	4 430 319,00	-6 427 891,00	-10 414 056,00	-30,22	-70,15
Всього надходжень	73102286	33415829	31569020	-39 686 457,00	-1 846 809,00	-54,29	-5,53

Декларація академічної доброчесності
здобувача вищої освіти ЗНУ

Я, Писар Анатолій Євгенович, студент 2 курсу, групи 8.0734-уфеб, заочної форми навчання, економічного факультету, спеціальності 073 Менеджмент», освітньої програми «Управління фінансово-економічною безпекою», адреса електронної пошти:, адреса електронної пошти: magistr071076@gmail.com

– підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему «Роль прибутковості в забезпеченні економічної безпеки ТОВ СП «НІБУЛОН» в умовах нестабільності»

– відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлений;

– заявляю, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованій версії;

– згоден на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою Інтернет-системи, а також на архівування роботи в базі даних цієї системи.

Дата_____ Підпис_____ А. Є. Писар